mittendus a Deo, 461, 1, 2. Messiæ nomen nunquam per crasin contrahitur, XVI, 278, 1. Messias est maxima promissionum Veteris Testamenti, XVIII, 158, 2. Judæis primo promissus et revelatus est, 64, 2. Messiæ tempus multi Prophetæ in Veteri Testamento præcise indicarunt, XX, 254, 1. Messiæ adventum David efflagitat, *Psalm.* II, 102, 2 et seq. Messias cur regi Achaz promittatur, XI, 190, 1 et seq. Messiæ adventum Judæi et Prophetæ semper expectarunt, X, 233, 1; 234, 2; 237, 2; 556, 2. Is prædicitur versaturus in templo a Zorobabele ædificando, atque in hoc Christus Messias promissus docuit, ergo Messias frustra a Judæis expectatur, XII, 776, 1, 2.

Messias debebat esse non purus homo, sed etiam Deus, XV, 485, 1, 2. Ejus ortus an incognitus esse debebat, XVI, 423, 2. Messias quomodo filius et dominus David, *Psalm.* II, 253, 1, 2. Messiæ munia et officia quæ sint, XI, 714, 1, 2 et seqq. Messias legem novam inducet antiquata priore, XII, 232, 2. Ejus est miserorum misereri, XV, 454, 2. Messias non debuit esse pontifex terrenus, degens in templo Salomonis, XIX, 424, 1. Non soli Judæi ab eo vocandi erant, XVIII, 172, 1. Ejus tempus vocatur novissimum, XVIII, 343, 1; XIX, 222, 1; 298, 2; XX, 473, 1. Ejus tempus, lex et ætas in Scriptura vocantur novissima, XIII, 506, 1. Moriturus probatur, ideoque ab Hebræis vocatur *barnephili*, id est filius caducus, *ibid.*, 643, 2.

2° Messiam jampridem venisse ostenditur contra Judæos eum expectantes, XII, 772, 1, 2; XIV, 323, 1, 2; 339, 1, 2 et seqq.; 617, 2. Eum jam debere venire sciebant passim Judæi, XVI, 363, 1. Messiæ tempus instare Judæis omnibus persuasum erat, XVII, 154, 1. Hic venit tempore deploratissimo regum Israel, XV, 41, 2. Tum ex Deo, tum ex Juda et Judæis natus est, XVIII, 65, 2. Se esse Messiam sensim Christus aperuit, XVI, 338, 1. Messiam esse Christum S. Petrus confitetur, XV, 365, 2. Hunc esse Joannem Judæi malebant quam Christum, XVI, 314, 1.

Qualem Messiam expectent Judæi et quando, XIV, 265, 1; 457, 2; 525, 1, 1, 2; XV, 364, 1; XVI, 514, 1, 2; 590, 2; XVIII, 174, 1, 2. Eum putabant Judæi fore æternum, nec moriturum, sed sinistre Scripturam intelligebant, XVI, 513, 2; 514, 1. Eum mutationem quamdam miram in frumento facturum agnoscunt Rabbini, XIII, 472, 1. Ejus tempore tradunt Rabbini animalia omnia munda fore, XVII, 235, 2.

MESSIS. 1° Messis quomodo per terræ laborem paretur, IX, 206, 2. Messis collocanda in congrua terræ cultura, XII, 109, 2. Messem parvam inferunt in horrea qui cultum Dei negligunt, XIV, 323, 1, 2. Messem impii comedunt alieni, *Job*, 128, 2. Messis quo mense in Judæa fieret, XVI, 365, 1. In Ægypto fit in maio, 660, 2.

2° Quæ sit messis spiritualis, XVI, 366, 1 et seqq. Messis vocatur multitudo populi parata ad recipiendum salutarem doctrinam, XV, 252, 2. Dominus messis est Christus, *ibid.* Messis illa vera est quæ semen suum reddit multiplicatum et novum, V, 328, 2. Messis in die judicii quæ futura, XXI, 284, 1.

MESSORES. Messores in æstate refrigerio indigent, VI, 269, 1.

METALEPSIS. Metalepsis crebra est apud Prophetas Minores, XIII, 237, 2.

METALLUM. Metallorum magna est inter se vicinitas, V, 297, 2. Metallorum mystica explicatio, *Job*, 546, 1.

METAMORPHOSIS. Metamorphoses variæ a gentibus factæ, IV, 427, 2. Metamorphosis Nabuchodonosoris in bestiam quomodo contigerit, XIII 59, 1, 2 (*Vide* Nabuchodonosor).

METAPHORA. Metaphoris gaudent Hebræi et Syri, XVIII, 269, 2. Metaphoricæ locutiones Prophetarum, XIII, 223, 1 (*Vide* Prophetæ, Scripturæ sensus).

METATHESIS. Metathesis in littera R in variis linguis frequens est, XV, 678, 2. Eadem in multis vocibus variarum linguarum locum habet, XVI 504, 1, 2.

METELLUS. Metellus Macedonicus quam fuerit sui secreti tenax, IV, 305, 1; IX, 276, 1.

METEMPSYCHOSIS. Metempsychosis Pythagorica quæ esset, XV, 688, 2. Metempsychosin Judæi teorumbant, XVII, 101, 1.

METEORA. Meadmitte causæ hominem latent, IV, 131, 1. Meteora potentian, Dei declarant, *Job*, 512, 2. Meteora ignea in fine mundi cadent de cœlo, non ipsæmet stellæ, XXI, 155, 2.

METHODIUS. Methodius martyr an sit auctor libri prophetici qui ejus nomine circumfertur; videtur supposititius, XIII, 252, 2.

METHONENSES. Methonenses quomodo noxios Africi flatus sedent, V, 277, 1.

METIRI. Metiri se suo pede solet sapiens, VI, 217, 1.

METONYMIA. Metonymia crebra Prophetis æque ac poetis, XIII, 237, 2.

METOPA. Metopa vocantur quadrata spatia inter capita trabium, XII, 814, 2.

METRETA. Metreta quæ sit mensura, et unde dicta, XVI, 330, 2.

METROPOLIS. Metropoles Hebræis vocantur matres, et urbes reliquæ filiæ, XII, 618, 1. Metropolis fidem reliquæ urbes sequuntur, XVII, 33, 1.

METUS. 1° *Metus effectus.* Metuenti partes extremæ debilitantur et flaccescunt, XII, 554, 1. Metus levis pallorem, gravis nigrorem inducit, XIII, 493, 2. Metus pallorem membris inducit et linguæ silentium, XIV, 9, 2. In metu et pavore anxie lux et dies expectatur, XI, 333, 2. In metu misera est vita, XXI, 159, 1. Metus subitus parit in militibus inconstantiam, infidelitatem, etc., IV, 455, 1. Metum sæpe Deus amicorum suorum hostibus immittit, XI, 464, 2.

2° *Metus in ordine ad salutem considerata.* Metus ab hæreticis pro diligentia perperam capitur, XIX, 31, 2: *Itaque, charissimi, non ut in præsentia mei tantum, sed multo magis nunc in absentia mea, cum metu et tremore vestram salutem operamini.* Metus salutis fidem specialem hæreticorum excludit, 31, 2; 424, 2. Metus est fideli necessarius quoad salutem suam, XX, 552, 1. Metus stimulus est ad veram pœnitentiam, IV, 177, 1: *De propitiato peccato noli esse sine metu.* Metus tam est de futuro quam de præterito, *ibid.* Metus optimus justitiæ et gratiæ custos, IX, 89, 2: *Fili, accedens ad servitutem Dei, sta in justitia et timore.* Metus sanctorum esto sint in gratia, XX, 585, 2. Metus justus Tobiæ senioris de hædo furtivo; et S. Sanctuli de pane sibi divinitus oblato, IV, 276, 1 (*Vide* Timor, ubi omnia quæ hic tantum indigitantur, fusius evolvuntur).

MEUM. Meum et tuum sunt causa discordiæ, IX, 670, 1.

MEXICANI. Mexicanorum feralia sacrificia, et crudelis idololatria in immolandis hominibus; II, 117, 2; XII, 71, 1. Mexicani recens natos pueros in frigidam aquam cur immergebant, XII, 606, 1. Cur eorumdem ad fidem Christi conversio sit facilis, II, 117, 2.

MEZENTIUS. Mezentius atheus arma sua numina fecit, IV, 564, 1. Mezentius tyrannus quam fuerit atrox, IX, 289, 1. Mezentii insolentia quomodo compressa, XII, 715, 1.

MICA. Micas quare colligi jusserit Christus post multiplicationem panum; eas etiam colligunt morati Religiosi; quæ miracula circa eas facta sint, XV, 359, 2.

MICCA. Micca Philodemi filia mori maluit quam a Leucio duce violari, XIII, 183, 2.

MICHA. Michæ idololatria quando contigerit, III, 217, 2. Micha idolum in urbe Dan erexit, XIII, 417, 1, 2.

MICHÆAS. Michææ fuere duo, XIV, 62, 1; 199, 2. Michæas Propheta fuit Morasthites, 62, 1. Fuit ex tribu Juda, 62, 2. Nominis ejus etymon, 64, 1, 2. Quando floruerit, XI, 59, 2. Quando cœperit prophetare, XIII, 255, 1. Quid scribat, 255, 1; XIV, 64, 1, 2. Ejus argumentum, XIV, 62, 2. Michæas Propheta suppar est Isaiæ, et ad verbum idem subinde cum eo dicit, XIII, 238, 1; XIV, 63, 2; 95, 1; 107, 1. Concisus est et plenus affectibus, XIV, 86, 1. Quando ediderit oraculum de Christo in Bethleem nascituro, 112, 2. Idque post vastationem per Assyrios, 107, 1. Ejus hieroglyphica, XIII, 260, 1. Ejus ænigmata, 266, 2. Ejus adagia, 271, 1, 2.

Michææ erga populum suum zelus, XIV, 57, 2; 85, 2. An nudus et spoliatus incesserit, et quare, 69, 2. Qua ratione se filiis Novi Testamenti annumeret, 97, 2. In se repræsentavit parvitatem et magnitudinem Bethleem, et Christi in Bethleem nati, 110, 1, 2. Michæas dura ab Achab passus est, XIX, 488, 1. Martyr occubuit, et Martyrologio ascriptus est, ejus corpus sub Theodosio seniore repertum, XIV, 62, 2. Ejus sepulcrum fuit in Morasthi, 62, 1.

MICHAEL (S.). 1° Michaelis etymon, nomen ejus idem sonat quod *quis ut Deus*, IV, 289, 2; XV, 403, 2; XX, 666, 1; XXI, 21, 2. Cur vocetur Deus, XIV, 383, 2. Ex quo ordine angelorum sit, XIII, 142, 2. An ex Archangelis, an ex Principatibus, *ibid.* Verius esse Seraphinum et primum inter Seraphinos, XIII, 143, 1; XVI, 14, 2; XXI, 22, 1, 2. An et quomodo Seraphinus sit simul et Cherubinus, XII, 503, 2. Michaeles duo non sunt, unus Seraphinus, alter Angelus Ecclesiæ custos, XIII, 143, 2. Michael est supremus omnium angelorum, XVI, 13, 1. Est princeps angelorum, etiam missus legitur, XIX, 363, 2; 364 1; XX, 666, 1. Est Angelus faciei Dei, XI, 733, 2.

2° S. Michael Luciferum principem dæmonum antagonistam habet, XIV, 381, 1. Ejus prælium triplex cum Lucifero fuit, XXI, 235, 1; 246, 1, 2. Ejus emblema, 21, 2 et seq. Ejus humilitas exaltata fuit, VI, 411, 1. Ipse humilis sedem Luciferi superbi in cœlis obtinuit, XI, 291, 2. Est princeps angelorum, qui in Dei obsequio, ac consequenter in cœlo persistiterunt, XXI, 246, 2. Est princeps exercitus Dei, III, 31, 2; 32, 1.

3° Illustrissimæ quæque Veteris Testamenti apparitiones S. Michaeli attribuuntur, quindecim numerantur, XIII, 165, 1, 2 et seq. An fuerit angelus exterminator, XVIII, 342, 2, 2. Tulit legem Hebræis et Decalogum Dei nomine proclamavit, XVII, 178, 2; XIX, 364, 2. Ejus altercatio cum diabolo de Mosis corpore, XX, 666, 2. Quomodo non est ausus diabolum blasphemiæ insimulare, 668, 2. An per os asinæ Balaam sit allocutus, 462, 1. Fuit Israelis protector et ductor, IV, 347, 1; XI, 733, 2. Fuit et protector et præses Synagogæ, uti nunc Ecclesiæ, IV, 347, 2; IX, 483, 2; XIII, 165, 1; XIV, 122, 2; 367, 1; 372, 1, 380, 2. Fuit angelus stans inter myrteta, et cur ibi steterit, XIV, 362, 2 et seq. Cur venerit in adjutorium Gabrielis certantis contra Angelum Persarum, XIII, 143, 2. Argonautas direxit et juvit, XVII, 325, 1; 327, 1.

4° S. Michael Christum in horto confortavit, XVI, 264, 2. An S. Petrum e carcere liberavit, XVII, 151, 2. Cur eum e carcere eduxerit, 263, 1.

5° Varia S. Michaelis in Ecclesia munia, XIII, 166, 1, 2. Est præses et princeps Ecclesiæ totius, IV, 347, 2; XIII, 143, 2; XIX, 132, 2; XXI, 246, 2. Tuetur et custodit summum Pontificem, XIV, 381, 1 et seq.; XV, 403, 1. Est Mars Christianorum, e templa olim Marti dedicata varia, modo a Christianis ab ipso cognominantur, 165, 2. Quomodo Polonos contra Lithuanos juverit XIII, 166, 2.

Precibus oblationibusque fidelium præest, IV, 282, 1, 2; XVI, 14, 2.

6° S. Michaelis apparitio in monte Gargano et templum Colossis celebria sunt, XIII, 166, 2. Ipse ecclesiam suam in monte Gargano dedicavit, IV, 434, 1. Fuit a S. Joanne in Ecclesia celebratus, XIII, 166, 2. Ejus templum celebre Chonis, XIX, 96, 1. Turcæ etiam ipsum venerantur, XIII, 165, 1, 2.

7° S. Michael contra Antichristum pro Christo et Christianis in bellum descendet, XXI, 337, 2. Eum occidet, XIII, 164, 1, 2. Eum fulgure in tartara deturbabit, XXI, 341, 2. S. Michael cur vocetur signifer, XIII, 166, 1. Canet tuba novissima: cur pingi soleat cum statera, ea pictura propugnatur, V, 484, 1; XIII, 166, 1.

MICHAEL martyr. Michael martyr in Japone quam lætus in carcere fuerit, XII, 261, 2; XVII, 158, 1.

MICHAEL III imperator. Michaelis III imperatoris temulentia et feritas XI, 339, 2. Interiit ebrius, a Basilio et conjuratis interfectus, 339, 2; 340, 1.

MICHAEL Andronici filius. Michaelis Andronici imperatoris filii interitus divinitus præsignificatus, XIII, 71, 1.

MICHAEL STIFELIUS. Michaelis Stifelii Lutherani impostura et confusio, XI, 44, 2.

MICHAEL SERVETUS. Michael Servetus censuit deitatem reipsa in justos transfundi, XX, 410, 2. Ejus athea blasphemia, 451, 2.

MICHOL. Michol Davidem amat maritaliter, III, 387, 1. Ejus prudentia in procurando spatio ut fugiat David, *ibid.* et 2. Mentitur ut animam mariti salvet, 388, 1 Propter superbiam sterilitatis damnata fuit, 460, 1. Cæremoniarum Ecclesiæ irrisores repræsentat, 460, 2.

MICIPSA. Micipsa moriens filios ad concordiam est hortatus, V, 581, 1.

MIDAS. Midas rex asininus avarorum est symbolum, IX, 411, 2, Cur ei aures asininæ affictæ, X, 11, 1.

MIGMA. Migma proprie quid sit, XI. 420, 1. Cur migma et mixtio vocetur Eucharistia, *ibid.* et 2.

MIGRARE. Migrare temere ex uno loco in alium non est bonum, sed noxium, V, 336, 1, 2 et seq.

MILESIÆ. Milesiæ Virgines quomodo a spontanea nece quam sibi inferebant, deterritæ, XII, 116, 2; 638, 2.

MILES, MILITIA. I. Militia proprie sumpta. — 1° *Quid sit, et quæ erant in militia usus.* Milites quo sensu olim dicerentur latrones, III, 445. 1; XIII, 378. 1. Militia omnem famulatum significat, XIX, 190, 2. Militia est afflictio, XI, 488. 2. Militum labores et patientia, XXI, 181, 2. Miles decrepitus et pauper res deploranda, X, 16, 1. Milites cum auctorabantur apud Romanos, in cute compungebantur, XII, 869, 1. Milites olim stigma impressum manu ferebant, quo se vel illius ducis esse profitebantur, XI, 541, 2; XXI, 260, 2. Milites Romani et Græci vestibus coccineis vestiebantur, XIV, 178, 1. Milites cur olim russatis uterentur vestibus, XV, 610, 1. Milites Chaldæi et Persæ purpura utebantur ad tegenda vulnera, IV, 432, 1. Milites nudatis pugnabant brachiis, XII, 533, 1. Militum Romanorum in castris durities et disciplina, XIII, 28, 1. Milites Romani diversimode exercebant, XIV, 20, 1. Milites arma poliunt ad ornatum et acumen, XI, 582, 2. Olim omnes opes suas ponebant in adornandis equis et armis, XIV, 543, 1. Milites, parta victoria, arma sua thyrsis vestiebant. IV, 544, 1.

2° *Milites quomodo ante pugnam exercendi.* Pacem non amant, cur, IV, 551, 1, 2. Quomodo exercitandi sunt, *ibid.* Non sunt nimis dure habendi, VI, 476, 2. In militia qualis disciplina servanda, multis docetur exemplis, II, 481, 1. Quare iis detur cingulum, XVIII, 677, 1. Militibus olim interdictum conjugium, XIX, 283, 2. Militum tria sunt vitia, quæ triplici remedio curantur, XVI, 93, 1. Varia eis dantur præcepta, 93. 1, 2.

3° *Quomodo milites Christiani se ad bellum parare, et in bello se gerere debeant.* Militare quando licitum sit, XVI, 93, 2. Milites in bello justo regi serviunt, etiam id expresse non cogitent, XII, 718, 1. Milites Deum potissimum in bello sibi propitium reddant, VI, 130, 1. Pugnæ præmittant confessionem, III, 158, 1. Sint similes agnis, 355, 1. A rapinis et criminibus se abstineant, IV, 554, 1. Miles quomodo virginem christianam a stupro vindicaverit, XI, 262. 1. De militum in bellis impietate, II, 362, 1. Milites non peccant dum urbem hostilem a duce in prædam datam capiunt et expilant, XIII, 318. 1. Milites præpropere ad spolia dilapsi cæduntur, IV, 431, 2.

4° *Quænam milites ad victoriam juvant.* Militum animi ante certamen explorandi, et ad ardorem excitandi, IV, 547, 2. Eorum fiducia multum valet ad victoriam, 438, 1. Resolutio et desperatio milites imperterritos reddunt, 432, 1. In acie primum locum ambiunt cur, 433, 2. Miles quod facit, dux facit, III, 523, 2. Milites pauci, Dei robore instructi, facile prosternunt multos tanto robore destitutos, IV, 426, 1. Militum generosorum apophthegmata, II, 200, 1. De milite generoso axioma, IV, 455, 2. Milites Romani jurabant se nunquam locum deserturos, VI, 130, 1. Miles generosus mori optat in prælio, 457, 2. Militum superstitum et aliorum in acie nota quæ apud veteres esset, XI, 147, 2. Impossibile est ut semper vincant, et nunquam vincantur, IV, 457, 1, 2. Milites pro fide pugnantes et occumbentes martyres sunt, XX, 205, 1.

5° *Varia de militibus quorum vel in Scriptura vel in historia mentio fit.* Milites multi de castris se subtrahunt, et Judam deserunt, IV, 455, 1. Militum Judæ charitas, 638, 1.

Militum templi origo, IV, 434, 1. Videntur fuisse Levitæ, *ibid.*, 2. Ad horum similitudinem instituti sunt Jerosolymitani equites, et quando, *ibid.* Militia pro sacerdotum ministerio, XI, 561, 2.

Milites qui ad Christum capiendum venerant, percussi sunt ἀορασίᾳ, XV, 576, 1. Uno ejus verbo in terram prosternuntur, *ibid.*, 2. Milites inhibentes volentem dare acetum Christo, an dixerint *Sine*, vel hic illis *Sinite*, 630, 2 et seqq. Miles latus Christi aperiens, quis fuerit, XVI, 620, 1. Videtur fuisse unus ex illis qui latronum crura fregerant, *ibid.*, 2. Cur milites servarint Christum in cruce fixum; ea custodia resurrectionem confirmaverunt, XV, 623, 1.

Militum christianorum zelus contra Julianum imperatorem ad idololatriam pellicientem, I, 728, 1. Milites christiani in quibus rebus Juliano Apostatæ parerent, et in quibus jussa detrectarent, XIX, 335, 2. Miles quidam defunctus, ad vitam rediens qualia se apud inferos vidisse narraverit, XI, 424, 1, 2.

II. Militia allegorice sumpta. 1° *Militia cœli proprie in Scriptura quid significet*, XI, 361, 2. Militia cœli sunt stellæ, 361, 2. Cur sic vocentur astra, XIV, 275, 1. Quomodo tabescere queat, XI, 447, 2. Eam Judæi astricolæ in domorum tectis cur adorarunt, XIV, 275, 1. Milites Dei sunt creaturæ omnes, *Psalm.* I, 304, 2.

2° *Militia spiritualis.* Quis miles spiritualis et christianus, XIX, 190, 1: *Hoc præceptum commendo tibi, fili Timothee, secundum præcedentes in te prophetias, ut milites in illis bonam militiam.* Militia hominis super terram, XII, 531, 2. Militia nostra qualis, *Job*, 164, 2; 182, 2: *Militia est vita hominis super terram: et sicut dies mercenarii, dies ejus.* Vita nostra militia est et tentatio, 179, 1. 2.

Militis christiani officia, XIX, 190, 1. Ejus cingulum est veritas, eaque quadruplex, XVIII, 678, 1: *State succincti lumbos vestros in veritate.* Quæ ejus lorica, 679, 2: *Et induti loricam justitiæ.* Ejus calcei, *ibid.* et seq.: *Et calceati pedes in præparatione Evangelii pacis.* Quis ejus agon, XIX, 261, 2: *Certa bonum certamen fidei, apprehende vitam æternam in qua vocatus es, et confessus bonam confessionem coram multis testibus.* In militia christiana quam fortes et intrepidi esse debeamus, I, 550, 2. Miles Christi omnes sensus et animæ potentias in aciem educere debet, XIV, 20, 2. In militia præsertim spirituali semper timendæ insidiæ, *Job*, 164, 2. Miles Christi gaudet adversis, usque occurrit, 743, 2: *Terram ungula fodit, exsultat audacter, in occursum pergit armatis.* Milites Christi fugiendo et tolerando tentationes vincunt, *Psalm.* I, 303, 1: *Deus noster, refugium et virtus; adjutor in tribulationibus, quæ invenerunt nos nimis* (*Vide* Bellum, Certamen spirituale).

MILES episcopus. Miles episcopus Persicæ cuidam civitati cum malediceret, ipsa ab inimicis subversa est, XI. 707, 1.

MILETUM. Miletum urbs Ioniæ, XVII, 365, 2. Erat stragulis nobilis, XIX, 316, 2. Quando ibi fuerit Apostolus, *ibid.*

MILEVITANUM CONCILIUM. Milevitani Concilii quanta sit auctoritas, XVIII, 97, 2.

MILLE, MILLENARIUS, MILLESIMUS. Mille calami faciunt duo milliaria, exceptis mille pedibus, XII, 855, 2. Mille annis duraturus Mahometismus, XXI, 146, 2; 351, 1. Millesimus sexcentesimus trigesimus annus Mahometanis futurus fatalis, 351, 1, 2. Mille anni quibus cum Christo regnaverunt Martyres, quomodo intelligendi, 239, 2; 349, 1, 2. Item mille anni quibus ligandus est Satanas, 344, 2 et seq.; 346, 2. Cur Joannes ponat sexies *mille annos*, volens finem mundi consignare, 350, 2; 351, 1; 353, 1. Mille sexcenti numerus mystice exponitur, 288, 1. Mille anni quomodo Deo sint dies unus, XIII, 363, 2; XX, 478, 2 et seqq.; XXI, 352, 2.

Millenarius numerus est cubus denarii, VIII, 236, 2. Millenarius est numerus perfectus, XXI, 344, 1; 350, 2. In millenario omnes numeri perfecti complentur, 49, 2. Millenarius numerus symbolum Dei est, ejusque infinitatis, II, 414, 2. Christo proprie competit, VIII, 236, 2. Symbolum est virginitatis, *ibid.* Consummationem mundi significat, 237, 1.

MILLENARII. Millenarii putabant post diem judicii sanctos in terra cum Christo victuros in omnibus carnis deliciis per mille annos, et illis exactis in cœlum rapiendos, XI, 640, 1; XII, 771, 1; XIII, 524, 1, 2; XX, 244, 2. Eorum in hoc error, quis hujus erroris auctor, XXI, 345, 2 et seqq. Eorum error refutatur, 346, 1. Eorum multi in variis rebus fuere catholici, 253, 1, 2.

MILLIARE. Milliare quantum sit spatium, XVII, 63, 1. Milliare Romanum sunt mille passus, XII, 855, 2. Milliaria Palæstina, et Romana, et Græca inter se comparantur, XXI, 286, 1.

MILO. Milo Crotoniates vires corporis exercitio auxit, VI, 502, 2; X, 33, 1. In certaminibus invictus fuisse perhibetur, quod alectoria gemma uteretur, XIII, 442, 1.

MILTIADES. Miltiades spectaculo gallorum pugnantium suos ad prælium contra Persas exacuit, VI, 470, 2; XIX, 494, 1.

MILVUS. Milvus hibernis mensibus latet, VI, 138, 1. Milvus dicitur hebraice pius per antiphrasin, XI, 74, 2.

Milvus symbolum est boni nuntii et quare, V, 476, 1. Est rapacis hieroglyphicum, *Job*, 348, 2.

MIMUS. Mimi cujusdam veteris facetia et lepos, VI, 62, 1; X, 20, 1.

MINA vel MNA. Mina vel mna unde dicta, erat una Attica, altera Hebræa: quid utraque valeret, XII, 843, 2; XV, 529, 1; XVI, 251, 2.. Mina quantum continuerit, I, 757, 1. Mna est quasi li-

bra auri, IV, 485, 2. Mna erat quadruplex : prima quindecim siclorum, secunda viginti, tertia viginti quinque, quarta sexaginta; an una mna sacra, altera profana, an eadem, XII, 843, 2. Mina argenti quantum pretii esset Græcis, XX, 98, 1.

MINÆ, MINARE, MINARI. *Minare* et *minari* qui differant, XII, 422, 1. Minæ Dei certæ et efficaces sunt, hominum superbæ et vanæ, IV, 333, 2. Minæ Dei mystice sunt grando, X, 403, 2. Minæ evangelicæ junctim omnes recensentur, XV, 36, 1. Minæ Dei excidio Hierosolymitano præviæ, quæ, XXI, 152, 2. Minæ et pœnæ præsentes nonnisi stilla sunt, si cum pœnis inferni comparentur, XIII, 618, 1. Minæ Prophetarum et prædicatorum rugitui leonis, reti aucupis et clangori tubæ comparantur, 559, 1, 2. Minæ concionatorum sunt quasi pharmaca, quibus exciti peccatorum humores expelluntur, XII, 256, 2.

MINCHA. Mincha quale sacrificium esset, X, 215, 1; 275, 2. Mincha significat proprie sacrificium farreum ex farina vel pane, XIV, 561, 1; 562, 2. Ei thus imponebatur, 562, 1. Sal et oleum et thus cur in eo adolebantur, 563, 1. Mincha farreum sacrificium, siccum et incruentum, XVIII, 22, 1. Cum eo fere simul offerebatur carnea victima, X, 275, 2. *Mincha* hebræum quando jungitur cum incenso et sacrificio, nonnisi victimam significat, XIII, 33, 2. Mincha est Eucharistiæ typus, XIV, 562, 2.

MINERVA. Minerva cur e cerebro Jovis nata fingatur, IX, 52, 2. Cur ei olea sacra sit, 641, 2. Dea sapientiæ fingitur a poetis et gentilibus, oleæ inventrix, XIII, 530, 2. Minervæ e cerebro Jovis natæ mystica applicatio, V, 231, 1, 2. Minervæ quædam lampas toto anno sine oleo arsit, XIV, 398, 2.

MINIMUS. Minima terræ sunt sapientissima, VI, 459, 2 et seq. In minimis Dei sapientia elucet, et naturæ vis, *ibid.* Minimarum rerum curam an habeat Deus, XIV, 220, 2. Hæ non habent Angelos custodes, et alia Dei auxilia, *ibid.* Minimum est tum numerorum, tum magnitudinum, tum elementorum, corporumque omnium, basis et substantia, 404, 2. Ejus paradoxa axiomata, *ibid.*

Minimum mandatum Decalogi etiam est maximum, XV, 157, 1. Minima etiam perfecte et exacte facienda sunt, IX, 186, 1; 365, 1; X, 182, 1; 183, 1, 184, 1 (*Vide* Opera).

Qui minimus in regno cælorum vocari dicatur, XV, 158, 1. Minimum sanctorum quomodo se dicat Apostolus, XVIII, 612, 1. Minimus quomodo futurus in millia, XI, 713, 1.

MINISTER, MINISTERIUM, MINISTRARE. 1° Minister peccati an sit Christus, XVIII, 531, 2. Quomodo minister sit circumcisionis, 237, 1.

2° Ministrantes angeli an alii sint ab assistentibus, et quibus in Apocalysi figurentur (*Vide* Angeli).

3° Ministeria sacra varie distributa sunt per Ecclesiam, XVIII, 372, 2. Ministri Ecclesiæ sunt duplices, episcopi et diaconi, 206, 2. His a suis sumptum accipere licet, et quo titulo is sumptus illis debeatur, 330, 1. Quomodo ministerium honorificetur, 191, 1. Ministrantes sibi, non Domino, qui sint, XII, 802, 2. Ministri Ecclesiæ exerceant ministerium suum virtute Dei, XX, 362, 1. Ministri hæreticorum sunt sponsi Penelopes, 460, 2 (*Vide* Episcopus, Presbyter, Sacerdos).

4° Minister regis intelligens quis dicatur, V 443, 1. Ministri imprudentes sæpe sapienti obtingunt, 278, 2.

5° Minister colaphum Christo impingens quis fuerit, XV, 583, 2. Ministrorum barbara sævities Christo illudentium, 587, 1; 589, 1. Quot ministri eum flagellarint, 607, 1.

6° Ministrantes morbidis, et in eo ministerio morientes, ab Ecclesia martyribus assimilantur, XIII, 443, 2.

7° Minister in Scriptura aliquando idem est quod auditor, X, 566, 2.

MINIUM. Minio olim ebur ungebatur, XII, 413, 2; 414, 1. Minium deorum est color, eo illitum Jovis simulacrum diebus festis : ejus color, 173, 1, 2. Minio tingebantur olim proceres et deorum simulacra, 668, 2. Refert id sanguinem, et cum cerussa mixtum ad vivum refert roseum carnis humanæ colorem, *ibid.*

MINOR. Minor in regno cælorum major est Joanne Baptista, XV, 285, 1 et seqq. (*Vide* Joannes Baptista). Minora ferenda et superanda, ut majora ferri et superari queant, XII, 106, 1.

MINORES, MINORITÆ. Minores Fratres unde sic nominati, XIII, 217, 1. Minoritæ a Frederico II diversimode sunt exagitati, X, 83, 1.

MINOS. Minos legislator novennio cum Jove agens, est noster Moses diu in Sina cum Deo colloquens, XIV, 32, 1.

MINOTAURUS. Minotauri emblema quid denotet, XII, 505, 1.

MINUTA. Minuta duo cujus essent pretii, XV, 708, 2.

MIPHIBOSETH. Miphiboseth, quia filius Jonathæ amici David, accepit ab eo agros patris, III, 471, 1. Significat infirma mundi quæ verus David Christus elegit, 471, 2. Humiliat se coram David, 471, 1. In qua mensa comederit, *ibid.* Excusatur ab affectato regno, uti calumniabatur Siba, 500, 1; 545, 1, 2. Temere spoliatur a David omnibus suis bonis, 515, 2. Injuste dimidia parte bonorum spoliatur, 512, 2. Non videtur contra Deum murmurasse, *idid.* Orat David Gabaonitas ne occidant Miphiboseth cum suo filio, 521, 1.

MIRA, MIRABILIA. Mira duo quæ contigerunt insitione gentium in Judæos, XVIII, 194, 1. Mirabilia qualia Dei stabilia angeli et sancti jugiter enarrent, X, 376, 2. Mirabilia in Christo alia fuere intrinseca, alia extrinseca, X, 233, 2. Mirabilis Christus in sanctis suis, XI, 233, 2.

MIRACULUM. 1° *Quid sint miracula.* Miracula quid sint, XVII, 94, 2. Miracula signa, portenta, virtutes, quomodo differant, XIX, 366, 2 : *Quæ* (salus) *cum initium accepisset enarrari per Dominum, ab eis qui audierunt, in nos confirmata est, contestante Deo signis et portentis, et variis virtutibus, et Spiritus sancti distributionibus.* Miracula illustriora dicuntur virtutes, XVIII, 373, 2 : *Alii* (datur) *fides in eodem Spiritu; alii gratia sanitatum in uno Spiritu ; alii operatio virtutum.*

2° *Miracula quis facere potest, et quo fine fiant.* Miraculum est opus Dei, XVI, 289, 2; 338, 1 : *Hic* (Nicodemus) *venit ad Jesum nocte, et dixit ei : Rabbi, scimus quia a Deo venisti magister ; nemo enim potest hæc signa facere quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo.* Ea nemo præter Deum facere potest, XIX, 157, 1. Miracula per se Deus operatur, IX, 483, 1. Miracula fiunt a sanctis vel prece, vel potestate, XVII, 119, 1 : *Et in fide nominis ejus hunc, quem vos vidistis et nostis, confirmavit nomen ejus : et fides, quæ per eum est, dedit integram sanitatem istam in conspectu omnium vestrum.* Ea soli edunt sancti qui vitæ austeræ et exagitatæ fuerunt, XVIII, 337, 2. Miracula qui faciunt, sunt velut manus Ecclesiæ, 376, 2 : Ea etiam per malos aliquando fiunt, XV, 213, 2 : *Multi dicent mihi in illa die : Domine, Domine, nonne in nomine tuo prophetavimus, et in nomine tuo dæmonia ejecimus, et in nomine tuo virtutes multas fecimus ? Et tunc confitebor illis : Quia nunquam novi vos ; discedite a me, qui operamini iniquitatem.*

Miraculum est certum signum veritatis et rectæ fidei, XV, 214, 1. Miracula sunt veræ fidei, non fictæ, XX, 126, 2. Ea non faciet Deus ad confirmationem mendacii et hypocrisis, XVI, 464, 1 : *Respondit ille homo, et dixit eis : In hoc enim mirabile est, quia vos nescitis unde sit, et aperuit oculos meos ; scimus autem quia peccatores Deus non audit.* Miracula malo fine facere aliquis potest, tunc Deus concurrit quidem ad miraculum, sed non ad malum finem, XV, 214, 1. Miracula vera a falsis octo modis discernuntur, I, 495, 2. Miraculis infrenantur increduli, ut fidei credant, XI, 575, 2 : *Propter nomen meum longe faciam furorem meum : et laude mea infrenabo te, ne intereas.* Sine miraculis gentes non tenebantur credere Apostolis prædicantibus, XIV, 51, 2 et seq. Ea facere idem est quod prophetare, XVIII, 387, 2. Cur miraculorum potestas Apostolis a Christo data sit, XV, 259, 1 : *Infirmos curate, mortuos suscitate, leprosos mundate, dæmones ejicite, gratis accepistis, gratis date.* Iis Apostoli suam confirmabant doctrinam, XVIII, 261, 1 : *Sermo meus, et prædicatio mea, non in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione spiritus et virtutis : ut fides vestra non sit in sapientia hominum, sed in virtute Dei,* Miraculis fides probanda, 507, 2: *Signa apostolatus mei facta sunt super vos in omni patientia, in signis, et prodigiis, et virtutibus.* Miracula poscenda ab hæreticis, XVII, 106, 2. Miracula quotidiano usu talia videri desinunt, XIV, 469, 1.

3° *Miracula aliqua in Veteri Testamento relata.* Miracula Dei in deserto, VIII, 511, 1. Miracula Isaiæ, XI, 94, 1. Miraculum devorationis et ejectionis Jonæ propter Ninivitas factum est, XIV, 39, 1, 2. Quatuor miracula Jonæ in ceto concluso contigerunt, *ibid.*, 2.

4° *Miracula Christi.* Plurima miracula in Christi ortu, vita, morte et resurrectione continentur, X, 232, 1. Multa ejus miracula a solo Joanne referuntur, XVI, 291, 2. Miracula ordine temporis quo patrata sunt, sigillatim digesta, XV, 37, 1. Miracula incarnationis Christi excutiuntur, XII, 228, 2. Qualia miracula Christus fecerit, et qualia sancti, XVI, 289, 2. Miraculorum potestas fuit in Christo per Dei assistentiam, XVIII, 410, 1. Potestas horum patrandorum semper et ubique ei erat prompta, XVI, 384, 2 : *Ego autem habeo testimonium majus Joanne. Opera enim quæ dedit mihi Pater ut perficiam ea, ipsa opera, quæ ego facio, testimonium perhibent de me, quia Pater misit me.* Inter miracula ipsius et miracula prophetarum magnum erat discrimen, *ibid.* Miracula in Christo operabatur divinitas in ipso inhabitans, 545, 1, 2 : *Verba, quæ ego loquor, a meipso non loquor. Pater autem in me manens, ipse facit opera. Non creditis quia ego in Patre, et Pater in me est ? Alioquin, propter opera ipsa credite.* Quorum miracula Christus faceret, XV, 133, 2 : *Et circuibat Jesus totam Galilæam, docens in synagogis eorum, et prædicans Evangelium regni, et sanans omnem languorem et omnem infirmitatem.* Miracula arguebant Christum esse Messiam, 282, 1 : *Ait illi* (Joannes per discipulos) : *Tu es qui venturus es, an alium expectamus ? Et respondens Jesus ait illis : Euntes renuntiate Joanni quæ audistis et vidistis. Cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur;* XVI, 384, 2 et seqq.; 394, 1, 2; 478, 1, 2 : *Quousque animam nostram tollis ? Si tu es Christus, dic nobis palam. Respondit eis Jesus : Loquor vobis, et non creditis : opera quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me;* 481, 1 : *Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi. Si autem facio, et si mihi non vultis credere, operibus credite, ut cognoscatis, et credatis quia Pater in me est, et ego in Patre.* Miracula Christi semper habebant adjunctum aliquod auctarium, 374, 2 et seqq. Cur ea Christus divulgari nollet, XV, 694, 2. Ea divulgantes tamen non peccabant, *ibid.* Miraculum primum Christi fuit conversio aquæ in vinum, et quare, 331, 1; 332, 1. Quomodo id peractum, *ibid.* An vere primum sit, 332, 1, 2. Quomodo miraculum quinque panum et duorum piscium sit peractum, XV, 342, 1; XVI, 301, 1. Miracula Christi crucifixi subsannant pontifices, XV, 625, 1. Miracula tria

ascendentis Domini in monte Oliveti, XVII, 62, 2 (*Vide* JESUS CHRISTUS). Quanam miracula Christus in Eucharistia peragat, XIV, 468, 2; XXI, 119, 1. Miracula decem venerabilis Eucharistiæ, VI, 178, 2.

5° *Miracula sanctorum*. Miraculis probata virginitas beatæ Mariæ, XI, 195. 1. Miraculum primum S. Petri extollitur, XVII. 117, 2. Majora patravit S. Petrus quam Christus, 150, 1. Miracula S. Pauli, XVIII, 13, 1. Et ad ejus reliquias et vincula, 610, 1. Miraculum in mari ad sepulcrum S. Clementis, XVII, 12, 1, 2. Item in sanguine S. Stephani Neapoli, 193, 2. Cur ea initio Ecclesiæ essent quam modo frequentiora, XVIII, 387, 2. Ea etiam laici credentes, in primitiva Ecclesia faciebant, 510, 2. Cur potissimum circa pauperes fiant miracula, XVI, XVI, 462, 1. Quæ sint mystica miracula fidelium, 719, 1, 2. *Signa autem eos qui crediderint, hæc sequentur : in nomine meo dæmonia ejicient; linguis loquentur novis; serpentes tollent, et si mortiferum quid biberint, non eis nocebit; super ægros manus imponent, et bene habebunt.*

6° *Quæ sit dispositio ad impetrandum miraculum;* XV, 238, 2 : *Et videns Jesus fidem illorum, dixit paralytico : Confide, fili, remittuntur tibi peccata tua.* Ut convenienter fiat, requiritur potentia in patrante, et fides in patiente, 687, 1 : *Et non poterat ibi* (Christus) *virtutem ullam facere, nisi paucos infirmos impositis manibus curavit : et mirabatur propter incredulitatem eorum.* Eorum fides oranti a Deo datur, XX, 40, 2. Id patraturus jejunet et oret, 394, 2 : *Hoc autem genus non ejicitur, nisi per jejunium et orationem.*

Miracula non faciunt sanctum, sed virtus, IX, 426, 2. Jam tamen illa in canonizatione sanctorum requiruntur, *ibid.*

7° *Falsa miracula.* Quæ miracula Rabbini tradant in sanctuario patribus suis ostenso, X, 462, 2. Miracula Antichristi mendacia quatuor ob causas, XIX, 157, 2. Et qualia ea erunt, *ibid.* Miracula ficta Antichristi, XXI, 260, 1.

MIRARI. Mirari capitur subinde pro *colere*, XX, 680, 1. Item pro *imitari*, *ibid.* Miratur nihil Deus, X, 312, 2.

MISACH. *Misach* quid sonet syro-chaldaice, XIII, 12, 1.

MISAEL. Misael hebraice quid significet, XIII, 12, 1.

MISCERE, MIXTUM. Miscere calicem priscis quid esset, XXI, 279, 1; 326, 1. Misceatur cur aqua vino, VI, 206, 1. In mixtorum concordia consistit status et decus universi, IX, 669, 2. Mixta omnia in fine mundi exurentur, et in cinerem convertentur, XX, 487, 2.

MISER, MISERIA. 1° *Miseria hominis in hac vita.* Miseria nunquam deest in hac vita, *Job*, 333, 2 : *Attamen caro ejus dum vivet, dolebit, et anima illius super semetipso lugebit.* Miseria hominis varia est, XII, 514, 2. Miseria hominis in hac vita octuplex est, XX, 183, 2 : *Miseri estote, et lugete, et plorate, risus vester in convertatur, et gaudium in mærorem.* Miseriæ corporales communes quatuor, totidem spirituales, *Psalm.* II, 233, 2. Miseriæ hujus vitæ sunt omnibus communes, *Job*, 225, 2 : *Et si impius fuero, væ mihi est : et si justus, non levabo caput, saturatus afflictione et miseria.* Miseriis hujus vitæ etiam justi subjacent, XX, 371, 1. Miseri semper malos habent dies, V, 458, 2 : *Omnes dies pauperis, mali; secura mens quasi juge convivium.* Miseria conditionis divitum, VII, 123, 2 : *Cuncti dies ejus doloribus et ærumnis pleni sunt, nec per noctem mente requiescit : et hoc nonne vanitas est* (*Vide* DIVITIÆ). Miseriæ tenebris comparatæ, *Job*, 94, 2. Miser nemo est qui miseria sua contentus est XVIII, 441, 2. Nec sensu alieno, sed suo, *ibid.*

2° *Miseriarum hujus vitæ causæ, et quo fine eas infligat Deus.* Miseriæ homini impositæ in pœnam peccati originalis, X, 324, 1 : *Occupatio magna creata est omnibus hominibus, et jugum grave super filios Adam, a die exitus de ventre matris eorum, usque in diem sepulturæ in matrem omnium.* Peccatum variam invehit miseriam, V, 442, 2 et seq. : *Justitia elevat gentem, miseros autem facit populos peccatum.* Miseriæ hominis tres fines : *primo*, ut superbia ejus qua contra Deum se erexerat, humiliaretur et sterneretur; *secundo*, u ejus inobedientia judicaretur et castigaretur; *tertio*, ut ejus cupiditates sic frenarentur et purgarentur, VII, 151, 2 : *Dixi in corde meo de filiis hominum, ut probaret Deus, et ostenderet similes esse bestiis.* Miseriis premimur ut aliorum misereamur, I, 439, 2 et seq. Miseriam alienam optime sentit qui eam in se expertus est, VI, 34, 1 : *Homo indigens misericors est; et melior est pauper, quam vir mendax.* Miseriæ propriæ consideratio utilis, *Psalm.* II, 371, 1, 2 : *De profundis clamavi ad te, Domine : Domine, exaudi vocem meam.* Miseriæ nos faciunt Deum agnoscere, *Job*, 688, 2 : *Omnes homines vident eum, unusquisque intuetur eum procul.* Miseriæ nostræ Christi fuere deliciæ, V, 240, 2.

3° *Miseri non sunt irridendi*, IX, 228, 2 : *Non irrideas hominem in amaritudine animæ suæ : est enim qui humiliat et exaltat circumspector Deus.* Eorum gemitus audit Deus, *ibid.* Eorum patrocinium Deo gratissimum, IX, 148, 2. *In judicandis esto pupillis misericors ut pater, et pro viro matri illorum : Et eris tu velut filius Altissimis obediens, et miserebitur tui magis quam mater* (*Vide* ADVERSITAS).

MISERERI. *Miserere* significat *propinare* vel *fundere*, XI, 162, 2. Misereri Deum alicujus, est et dare gratiam congruam cum qua illum salvandum videt, XVIII, 165, 1. Misereri Deo est proprium, X, 553, 1. Miseretur Deus ex seipso, non ex merito nostro, IX, 463, 2. Miseretur Deus iniqui ut pater, non ut judex, *Psalm.* I, 389, 1 (*Vide* DEI MISERICORDIA).

Miserationes impiorum sunt crudeles, V, 355, 1. Qui animæ suæ misereantur, X, 105, 1.

MISERICORDIA. I. MISERICORDIA DEI (*Vide* DEUS, cap. III, art. III, § VIII).

II. MISERICORDIA HOMINIS ERGA PROXIMUM. 1° *Quid sit misericordia et quotuplici sensu in Scriptura accipiatur.* Misericordia quid proprie sit, XX, 322, 2; *Job*, 167, 1. Affectus commiserationis a Deo nobis inditus, non est per se virtus, *Job*, 167, 1. Misericordia virtus est, 579, 2. Misericordia in Scriptura significat opus indebitum et gratuitum, V, 427, 1 : *Errant qui operantur malum, misericordia et veritas præparant bona*, 473, 1 : *Per misericordiam et fidem purgantur peccata.* Misericordia in Scripturis vocatur justitia, II, 487, 1 : *Sin autem pauper est* (proximus tuus), *non pernoctabit apud te pignus; sed statim reddes ei ante solis occasum, ut dormiens in vestimento suo, benedicat tibi, et habeas justitiam coram Domino Deo tuo.* Misericordia et veritas in Scriptura quid sit, I, 259, 1 : *Si facitis misericordiam et veritatem cum domino meo, indicate mihi : sin autem aliud placet, et hoc dicite mihi, ut vadam ad dexteram, sive ad sinistram.* Misericordia et veritas quænam sint virtutes, V, 72, 2 : *Misericordia et veritas te non deserant.* Misericordia et justitia quid in Scriptura, V, 427, 1; VI, 50, 2 : *Multi homines misericordes vocantur, virum autem fidelem quis inveniet?* 96, 1 : *Facere misericordiam et judicium magis placet Deo quam victimæ;* 118, 1 : *Qui sequitur justitiam et misericordiam, inveniet vitam, justitiam et gloriam.* Misericordia omne genus virtutum complectitur, V, 73, 1. Significat opera liberalia charitatis, aliarumque virtutum indebita, XIII, 369, 2. Est virtus divina et propria Deo, *ibid.* In Scriptura sæpe capitur pro sanctitate et justitia, 420, 2 : *Seminate vobis in justitia, et metite in ore misericordiæ.* Misericordia cur dicatur somni Nabuchodonosoris interpretatio, 19, 1.

Misericordia cur torqui assimiletur, V, 74, 2. Totum mundum complectitur, 75, 1. Misericordiæ opera per panes propositionis significantur, II, 161, 2. Omnes cæremoniæ panum propositionis his operibus accommodantur, *ibid.* et seq. Misericordia oleo repræsentatur, VI, 117, 2; XII, 99, 1; XIV, 411, 1. Ejus oculi sunt columbini, VI, 148, 1.

2° *Misericordiæ excellentia, et quam Deo sit gratissima.* Ejus quanta sit excellentia, XIII, 369, 2. Misericordia præit alia opera, III, 644, 1. Quomodo misericordia judicium superexaltare dicatur, XX, 116, 1 : *Superexaltat autem misericordia judicium*; 119, 2; 120, 1. Quomodo misericordia noctu S. Joanni Eleemosynario apparuerit, et cuidam monacho, ut eos de hac veritate certiores faceret, II, 15, 2; XX, 119, 2. Misericordia Deo amica et proxima est, XX, 37, 2. Misericors Deo gratissimus, X, 215, 1 : *Retribuet gratiam qui offert similaginem, et qui facit misericordiam, offert sacrificium.* Misericordia Deo gratissimum sacrificium est, XVIII, 480, 1 : *Quoniam ministerium hujus officii non solum supplet ea quæ desunt sanctis, sed etiam abundat per multas gratiarum actiones in Domino.* Misericordia Deo gratior quam victimæ, V, 489, 1 : *Initium viæ bonæ, facere justitiam : accepta est autem apud Deum magis quam immolare victimas;* VI, 96, 1 : *Facere misericordiam et judicium magis placet Deo quam victimæ;* XV, 244, 1 : *Euntes autem discite quid est : Misericordiam volo, et non sacrificium;* 300, 2 : *Si autem sciretis quid est : Misericordiam volo, et non sacrificium; nunquam condemnassetis innocentes.* Misericordiam exercens offert sacrificium mysticum, X, 215, 1. Et quasi sacrificium similaginis, *ibid.*, 2. Cur misericordia sacrificio præstet, XIII, 369, 1 2 : *Misericordiam volui, et non sacrificium.* Pluris est misericordiam facere, quam templa condere, *ibid.*. Misericordia est propria virtus sanctorum, II, 487, 1; XIII, 420, 2. Facit nos homines divinos, V, 426, 1 : *Qui despicit proximum suum, peccat; qui autem miseretur pauperis, beatus erit*, VI, 51, 2. Misericors misero velut Deus est, XII, 139, 2; XX, 168, 2.

Misericordiæ encomia, II, 49, 1. Ejus exempla, *ibid.* Varia exempla misericordiæ præstitæ, III, 644, 1, 2; 645, 1. Misericordia Jobi quanta, *Job*, 619, 1, 2. Apologus de misericordia, VI, 148, 2. Misericordiam abhorrebant Stoici, XVII, 320, 1.

3° *Misericordiæ necessitas.* Quam sit homini necessaria, IV, 305, 1, 2. Hanc præcepit olim Deus, V, 356, 1 : Eam docet lex christiana, XX, 168, 1, 2. Hanc cupit Deus inesse omnibus actionibus nostris, IV, 278, 1. Misericordia justorum etiam in jumenta se extendit, V, 355, 1 : *Novit justus jumentorum suorum animas; viscera autem impiorum crudelia.* Misericordia Dei imitanda et sequenda nobis est, II, 15, 2.

4° *Misericordiæ fructus.* Primo. *Misericordia nobis utilis, et honorifica Deo*, *Job*, 200, 2. Misericors quomodo animæ suæ benefaciat, V, 327, 1 : *Benefacit animæ suæ vir misericors : qui autem crudelis est, etiam propinquos abjicit.* Misericors bene beateque vivet, VI, 118, 2 : *Qui sequitur justitiam et misericordiam, inveniet vitam, justitiam et gloriam.* Misericors est beatissimus, V, 425, 1, 2 : *Qui despicit proximum suum, peccat; qui autem miseretur pauperis, beatus erit.* Misericordia semper viret, X, 333, 1 : *Gratia sicut paradisus in benedictionibus, et misericordia in sæculum permanet.* Misericordium amplitudo ut quaquaversum se dilatent, et multiplicent, XI, 682, 1, 2 : *Cum effuderis esurienti animam tuam, et animam afflictam repleveris..... eris quasi hortus irriguus, et sicut fons aquarum, cujus non deficient aquæ.* Illi Ecclesiam lapsam restituunt, XI, 683, 1 : *Et ædificabuntur in te deserta sæculorum, fundamenta generationis et generationis suscitabis.* Misericors in pauperes est sapiens, XIV, 64, 1, 2.

Secundo. *Misericordia Deum sibi debitorem facit;* V, 328, 1, 2 : *Impius facit opus instabile, seminanti autem justitiam merces fidelis.* Misericors Deo fœnerat, XIII, 369, 2. Misericordia est summa, sed pia usura, XV, 147, 2. Misericordiæ opera Dei benedictionem merentur, *Job*, 570, 2 : *Benedictio perituri super me veniebat, et cor viduæ consolatus sum.*

Tertio. *Misericordia misericordiam meretur;* VI, 149, 2 : *Qui pronus est ad misericordiam, benedicetur : de panibus enim suis dedit pauperi;* IX, 139, 1 : *Ignem ardentem extinguit aqua, et eleemosyna resistit peccatis;* 506, 2 : *Miseretur* (Deus) *excipientis doctrinam miserationis, et qui festinat in judiciis ejus.* Misericordia defendit apud Deum sui cultores, XX, 119, 2; 120, 2. Misericordiæ vis, 121, 1. Misericordia a Deo misericordiam consequetur, eamque in se provocat, V, 427, 2 : *Errant qui operantur malum; misericordia et veritas præparant bona;* VI, 109, 1; XV, 147, 2 : *Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.* Misericordia a Deo parata misericordi, XI, 679, 1, 2. Pro mensura misericordiæ exhibitæ erga miseros, misericordem se exhibet Deus, XI, 399, 1 : *Et ponam in pondere judicium, et justitiam in mensura.* Misericordia in alium optimum est remedium evadendæ miseriæ propriæ, 302, 1 : *Ini consilium, coge consilium : pone quasi noctem umbram tuam in meridie : absconde fugientes, et vagos ne prodas.* Misericordia tegit misericordis culpas, XV, 536, 2 : *Venite, benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi, esurivi enim et dedistis mihi manducare, sitivi, et dedistis mihi bibere, etc., etc.* Misericordibus promissum est cœlum, *Job*, 657, 1. In judicio benigne a Deo judice habebuntur, XX, 122, 1. Cur præ aliis cœlo ad judicentur, XV, 535, 2.

Quarto. *Misericordia tuetur reges*, VI, 85, 1 : *Misericordia et veritas custodiunt regem, et roborabitur clementia thronus ejus.* Ea principum virtus est, XIV, 411, 1. Quibus in rebus eam reges ostendere possint, VI, 85, 1.

5° *Misericordiæ opera et gradus.* Misericordiæ opera, XII, 632, 2; 633, 1. Misericordiæ tam corporalis quam spiritualis opera ex Tobiæ praxi, IV, 271, 1, 2. Misericordiæ signa physiognomica, IX, 144, 2; 145, 1. Misericordia et pietas plerumque sunt conjunctæ, XX, 191, 2 : *Religio munda et immaculata apud Deum et Patrem hæc est : Visitare pupillos et viduas in tribulatione eorum, et immaculatum se custodire ab hoc sæculo.* Est index justitiæ justi viri, VI, 96, 1. Misericordes habent viscera misericordiæ, XIX, 343, 2 : *Gaudium enim magnum habui, et consolationem in charitate tua, quia viscera sanctorum requieverunt per te, frater.* Misericordiæ cur viscera tribuantur, *Job*, 167, 1. Misericordia quasi misero occurrit, X, 339, 2 : *Fratres in adjutorium in tempore tribulationis, et super eos misericordia liberabit.* Misericors defraudat genium suum, ut in alios sit misericors, V, 327, 1. Etiam libenter dat mutuum, X, 67, 1 : *Qui facit misericordiam, fœneratur proximo suo.* Misericordiæ sunt sex gradus, XV, 147, 2; 536, 2. Misericordia intuitu Dei facta, amplius meretur quam quæ intuitu affectus naturalis, 279, 2 : *Quicumque potum dederit uni ex minimis istis calicem aquæ frigidæ tantum in nomine discipuli; amen dico vobis, non perdet mercedem suam* (*Vide* Eleemosyna).

MISPHAT. Misphat fons quis locus sit, I, 195, 1.

MISSÆ, *vide* Eucharistia ut sacrificium.

MISSIO. 1° Missiones ferculorum erant olim in usu, VI, 196, 2. Missio ignis sacri de cœlo facta Nehemiæ quando contigerit, IV, 502, 1.

2° Missio Filii Dei in mundum vocatur præceptum, IX, 626, 1. Missionis Christi finis primus, adæquatus et universalis fuit conversio omnium gentium, XII, 621, 1, 2.

3° Missio est quadruplex, XVIII, 516, 2. Missio Dei necessaria omnibus prædicatoribus, XI, 180, 2 Missionis auctoritatem petunt Pharisæi a Christo postquam vendentes templo ejecit, XVI, 334, 1. Quia ea ad novam fidem docendam requiritur, 448, 2 et seq.

MITHRA. Mithra vox Persica solem significat, IV, 337, 1, 2. Mithræ nomine Persæ coluerunt solem. IV, 402, 2; XII, 563, 1. Mithræ sacerdotes in saxea spelunca docebant, V, 246, 1. Ejus discipuli panis oblatione initiabantur, 251, 1.

MITHRIDATES. Mithridatis etymon et significatio, IV, 207, 2. *Mithri* dicitur a *Mither*, id est major, et *dates* a *dath* id est legis, quasi dicatur dynasta legem ferens, et jus dictans, *ibid.* Mithridatis in Romanos crudelitas et mors, XIII, 541, 1. Mithridates victus a Romanis aurum sparsit, objectaque gaza regia insequentes effugit, IV, 431, 2.

Mithridaticum e variis rebus componitur, inventum est regis Mithridatis, X, 272, 1.

MITIS, MITITAS. 1° *Mites qui dicantur*, X, 453, 1. Mitis cur appelletur vir boni intellectus, VI, 390, 2. Mitium nomine in Scriptura vocantur sancti, XI, 260, 1. Mitis hominis signa physiognomica, IX, 123, 1. Mitis plerumque est humilis, IX, 315, 2. Mites plerumque sunt pauperes, XV. 143, 2. Mites tenaciter virtutibus adhærent, VI, 139, 2. Mitem et benignum esse christianum et divinum est, XVIII, 458, 1, 2.

2° *Mitem quanti fructus consequuntur.* Mitem Deum facile habent adjutorem, *Psalm.* I, 141, 1 : *Diriget mansuetos in judicio, docebit mites vias suas;* 202, 2 : *In Domino laudabitur anima mea, audiant mansueti et lætentur.* Mites sunt domini terræ et cœli, et cordis sui, XV, 144, 1, 2 : *Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram.* Possident in cœlo corpus suum per gloriam, et Christi per configurationem ; animos omnium sua mansuetudine sibi conciliant, 145 1. Sunt longævi, cur,

295, 2 : *Discite a me quia mitis sum et humilis corde, et invenietis requiem animabus vestris.* Mititas magis verberat quam temeritas, XVII, 311, 2. Mititas parit incorruptionem, XX, 314, 2 : *Qui absconditus est cordis homo, in incorruptibilitate quieti et modesti spiritus.* Mitibus tropologice oritur sol, XIV, 608, 2 (*Vide* Lenitas, Mansuetudo).

MITIUS. Mitii Argivi interfector a statua ænea in foro labente est interemptus, XII, 18, 2.

MITRA. Mitra est fascia byssina gemmis et bracteolis aureis tremulisque collucens, IV, 337, 1. Mitra vestis est reginarum, XII, 453, 1. Mitræ puellarum ornamenta quæ sint, XI, 140, 1. Mitræ episcopalis origo, XX, 9, 1.

MITTERE. Mittens et missus nuntius censentur civiliter una persona, VI 300, 2. Qui stultum mittit, perinde est ac si claudum mitteret, 301, 1, 2. Qui propterea sibi irascitur, *ibid.*

MIXTIO, MIXTURA. Mixtio et pabulum quomodo differant, XI, 420, 1. Mixtiones variæ et admirabiles in incarnatione Jesu Christi factæ sunt, 195, 2; 196, 1; 420, 1.

Mixturam vocant Hebræi vinum, VI, 205, 2 et seq. Ejus mixtura statim cerebrum ferit, 207, 1.

MNISURIM. *Mnisurim* lapis Chaldæorum superstitiosus quis esset, VI, 306, 2 et seq.

MOAB, MOABITÆ. 1° Moab est pars Arabiæ Petrææ, XI, 296, 1, 2. Unde dicta, ejus termini, urbes primariæ, fertilitas, luxus, *ibid.*, 297, 1. Moabitæ et Ammonitæ vicini Sodomæ vocantur et Sodomitæ, XII, 620, 2. Moabitæ sunt agnati Israelis, XI, 750, 2; 751, 1. Moabitas cur non invaserint Judæi, cum ad hoc jus haberent, II, 343, 1. Moab fuit Davidis mancipium vilissimum, 468, 1. Moabitæ non poterant introire in Ecclesiam Dei, IV, 260, 1. Ita neque in cœtum populi Israel, nisi cum dispensatione, 350, 1. Moabitæ perpetui fuerunt Judæorum hostes, XI, 369, 1, 2.

2° Moabitæ quando Idumæos invaserint, XIV, 10, 1. Cur regis Idumæorum mortui et sepulti ossa effoderint, XIII, 549, 1. Quando id factum sit, non constat, *ibid.* Moab vastavit Nabuchodonosor, XI, 297, 1. Moabitas quando Judæi diripuerint, XIV, 292, , 1. Quando hi ad Dei veri cultum compulsi, *ibid.* Eos abduxit Nabuchodonosor, sed redituri promittuntur, XII, 620, 2. Moabitarum restaurationem quomodo promittat Deus, XIII, 644, 1. Libertatem ad sua redeundi dedit Cyrus XII, 306, 2. Eorum vitia fuere causa excidii, 307, 1, 2.

3° Moabitæ symbolum sunt blasphemorum, XIV, 289, 1. Figuræ sunt invidiæ et invidorum, XIII, 548, 1. Moab incolæ filii noctis, XI, 298, 1.

MOBILIS. Mobilia erant sacra et ritus Veteris Testamenti, XIX, 509, 2.

MODERATIO. Moderatio cibi et potus mater est sanitatis, X, 128, 2 (*Vide* Cibus, Comestio, Ebrietas, Sanitas).

MODESTIA. 1° *Quid sit modestia, quæ virtus, ejus proprietates et dotes.* Modestia vox unde derivetur, quid sit, VI, 138, 1, 2 : *Finis modestiæ timor Domini, divitiæ, gloria et vita.* Modestia virtus unde dicta, XX, 314, 2 : *Qui absconditus est cordis homo, in incorruptibilitate quieti et modesti spiritus.* Quæ et qualis sit virtus, quæ ejus officia, 323, 1 : *In fide autem omnes unanimes, compatientes, fraternitatis amatores, misericordes, modesti, humiles.* Qua in re sita sit, XIX, 61, 1 et seqq. : *Modestia vestra nota sit omnibus hominibus : Dominus prope est.* Ejus dotes, *ibid.* Est etiam compositionis internæ actus et effectus, *ibid.* Ejus proprietates, XVIII, 569, 1. Quatuor ejus species, XX, 323, 2. Actus quatuor, *ibid.* Ejus et temperantiæ actus, XIX, 62, 1. Modestia est juncta timori Domini, VI, 138, 1, 2. Modestia constans et continua perfectos ab imperfectis distinguit, IX, 543, 1 : *Ex visu cognoscitur vir, et ab occursu faciei cognoscitur sensatus.* Modestia est purpura et cyclas Christiani, XX, 323, 1. Est purpura virtutum, VI, 516, 2 : *Fortitudo et decor indumentum ejus*, XXI, 396, 2. Modestia in murænulis aureis sponsæ depicta, VII, 520, 1.

2° *Quibus modestia maxime competat.* Modestia propria adolescentiæ virtus, X, 152, 2 : *In multis esto quasi inscius, et audi tacens simul et quærens.* Est dos prælati, XX, 382, 2 : *Pascite qui in vobis est gregem Dei, providentes non coacte, sed spontanee secundum Deum,..... Neque ut dominantes in cleris, sed forma facti gregis ex animo.* Doctori cum primis necessaria, 166, 2 : *Quæ autem desursum est sapientia, primum quidem pudica est deinde pacifica, modesta, suadibilis, bonis consentiens, plena misericordia et fructibus bonis.* Ejus elogium, *ibid.* Modeste et reverenter de divinis loquendum, XX, 332, 1 : *Parati semper ad satisfactionem omni poscenti vos rationem de ea, quæ in vobis est, spe. Sed cum modestia et timore conscientiam habentes bonam.*

Modestia in cultu maxime mulierem decet, XIX, 203, 1 : *Similiter et mulieres in habitu ornato, cum verecundia et sobrietate ornantes se, et non in tortis crinibus, aut auro, aut margaritis vel veste pretiosa.* Modestia mulieris quanto æstimanda sit, X, 13, 1 : *Gratia super gratiam, mulier sancta et pudorata. Omnis autem ponderatio non est digna continentis animæ* (*Vide* Mulier). Modestia incessus laudatur, VIII, 167, 1 : *Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis, filia principis!*

3° *Modestiæ effectus*, VI, 139, 2 et seq. Virtutes omnes conservat, ornat, perficit, X, 318, 1.

4° *Quæ sint ad modestiam requirendam media*, XX, 324, 1 et seqq.

5° *Modestiæ exempla.* Modestia veterum in cibo, I, 222, 1. Modestia Judith devicto Holoferne, IV, 348, 1. Modestia Apostoli in commonefaciendo et corripiendo, XVIII, 238, 2; 482, 1.

MODICUS. Modicum omne sæculum est in oculis Dei, XIV, 331, 2. Modicum quid sit, post quod visuri essent Apostoli Dominum, XVI, 580, 2; 581, 2.

Modicum cum justitia præstat multis opibus iniqui, V, 492, 1. Modicum habentis quies, *ibid.* Modicum justi potius est quam multum impii, 461, 1.

Modicam virtutem sextupliciter habere quis intelligatur, XXI, 72, 1 et seqq.

Modica qui spernit, paulatim decidet, IX, 523, 2 (*Vide* PARVA).

MODIMPERATOR. Modimperator quis dicatur, et quæ pars ejus in conviviis, X, 141, 2, 142, 1; XVI, 331, 1, 2; XIX, 287, 2. Modimperator apud veteres Romanos singulis convivis suum calicem vini dabat, et temperabat pro cujusque ætate, appetitu et gustu, XII, 671, 1, 2. Bibendi mensuram præscribebat, X, 135, 1; 142, 1; 142, 1. Quare is in convivio crearetur, X, 141, 1. Varia ejus nomina, *ibid.* Sorte eligebatur vel suffragiis, *ibid.* Qualis esse debeat, 142, 2. Se convivis æquet, *ibid.* Sit moderate sobrius, *ibid.* Curam habeat convivarum, 145, 2. Ei dabatur corona, 146, 2. Et honorabatur a convivis symbolis, 148, 1.

MODIN. Modin vicus juxta Diospolim unde fuerunt Machabæi, IV, 481, 1.

MODIUS. Modius italicus duplus est ad hispanicum, XIII, 626, 2. Modios quadraginta et octo hordei ad annuum victum Romani servis et aliis assignabant, XIII, 328, 2.

MODULUS. Modulo se suo quisque metiatur, VI, 183, 2.

MODUS. 1° Modus pro *medio* sumptus. Modus quo aqua ascendit sursum, VII, 53, 2. Modus quo causatur risus, 87, 2. Modus vincendi invidiam, 168, 2. Refellendi calumniam, 248, 2. Modus quo pauci multos vincere possunt, IV, 456, 1, 2. Modus & modus bene regendi, VII, 286, 1. Modus amandi Deum est sine modo amare, 466, 1.

Modum justificandi Judæos qualem Deus elegerit, XVIII, 174, 1. Mille habuit ad hoc modos, 196, 2.

2° Modum pro *moderatione* sumptus. Nihil excedens modum, bonum est, X, 130, 2. Modum excedentes labuntur, et ruina se involvunt, V, 541, 1, 2.

MŒCENAS. Mœcenatis in stylo lascivia, VI, 64, 1.

MŒCHIA. MŒCHUS. Mœchiæ nomine in Decalogo vetatur quævis libido, II, 419, 1; XVIII, 293, 1. Mœchatur quisquis uxorem insontem dimiserit, XV, 421, 2. Item qui noxia dimissa aliam ducit, *ibid.* Mœchari nunquam licet, XIII, 281, 2 (*Vide* ADULTER, FORNICATIO, LUXURIA).

Mœchos non esse ad pœnitentiam recipiendos unde probet Tertulianus, rejicitur hic error, XIX, 39, 1.

MŒCHIANI. Mœchiani hæretici unde dicti, et a Theodoro Studita perstringuntur, XII, 82, 1.

MŒNADES. Mœnades erant Bacchi sacerdotes, X, 7, 2.

MŒRERE, MŒROR, MŒSTITIA, MŒSTUS. 1° Mœrentes cur dicantur pereuntes, VI, 485, 2. Mœror caliginem oculis æque ac menti inducit, XIII, 629, 1. Mœstis cur stellæ de cœlo cadere videntur, XI, 74, 2. Mœsti amant tenebras, XII, 424, 2.

2° Mœrorem parit conscientia mala, XIV, 33, 1.

3° Mœrentium consolator Deus, *Job*, 137, 2. Artis consolando mœrentes institutor, Antiphon, 355, 1. Mœstitia cordis suavi sermone pellitur, VI, 281, 2. Mœror compressus magis torquet, *Job*, 239, 2. Mœrentibus cur dandum vinum, VI, 485, 1. (*Vide* TRISTITIA).

MOGORES. Mogores vocant principes suos *Gio*, XII, 765, Eorum princeps modernus filius Echbari a Tamberlane recta generatione descendit, *ibid.*

MOLA, MOLENDINARIA. Molæ domesticæ erant in Africa et in regionibus quibus deest ventus aut aqua, quas puellæ binæ manibus versabant, et ad tædium et laborem levandum cantillabant, XII, 193, 2. Molæ trusatiles olim erant in usu, XV, 519, 2. Quæ dicatur mola asinaria, 401, 2.

MOLA pro massa farinea sumpta. Mola pura est sacrificium farreum, vel farina qua victimæ immolandæ caput aspergebatur, XIV, 563, 1. Mola salsa quæ diceretur, II, 14, 2; XIV, 563, 1.

MOLENDINUM. Molendinum lapides suos atterit si non habet frumentum quod molat, V, 538, 2.

MOLERE. *Molere* in obscœna significatione accipitur interdum, XII, 423, 2.

MOLES. Moles sumptuosæ et ingentes reprehenduntur, XII, 172, 1, 2.

MOLESTUS. Molesta cur accidant 237, 1, (*Vide* ADVERSITAS, AFFLICTIO).

MOLLIRE. Mollire sermones sive blandiri, in Scriptura idem est quod decipere, VI, 395, 2.

MOLLIS. Mollibus vestiri est deliciose vivere et epulari, XV, 284, 1.

MOLLITIES. Mollities quam sit enorme peccatum, 1, 346, 1. Quam graviter a Deo puniatur, *ibid.* Idem docet S. Christinæ visio, *ibid.* Mollities diutina est pene incurabilis, *ibid.* Mollities lecti est pulvinar diaboli, V, 191, 2.

MOLOCH. Moloch quis et quale idolum fuerit, II, 117, 1, Moloch, Melech, Melchom, idem est, XII, 71, 1. An fuerit Mercurius, *ibid.* Est Saturnus, *ibid.* Sive Saturno Judæi filios suos immolabant, XII, 648, 1. Moloch immolatione filiorum colebatur, X, 497, 1. Ritus immolandi Molocho infantes, II, 117 1. Qualis statua ejus fuerit, *idid*, 2. Moloch erat Deus Ammonitarum, summus deorum, XIII. 547, 2; 689, 1, 2. Eum an coluerint Hebræi in deserto, 589, 1, 2. Coluarunt eum una cum Beelphegor *ibid.* Et eum in tabernaculo secum circumferebant, *ibid.* Non idem est cum Rempham, sed probabile est eum esse idem cum sole, 591, 1

Molocho quinam tropologice dent semen suum, II, 118, 1.

MOLUCENSES. Molucenses a fide Christi deficientes quas pœnas dederint, XI, 707, 2.

MOMENTUM. Momentum quid proprie sonet, et unde vox formetur, XVII, 55, 1. Momentum nullum vacuum esse debet a laude et cultu Dei, II, 39, 1.

Momentum stateræ duplex, XI, 499, 1.

MOMUS. Momus quis esset Deus, IX, 364, 2. Μῶμος, id est macula, derivatur ab hebræo *mum*, *ibid.* Momus optabat hominum pectus esse fenestratum, et Vulcanum apud Lucianum reprehendit quod non sic hominem fecisset, XII, 141, 1; XV, 182, 1.

MONACHISMUS. *Vide* MONASTICA VITA.

MONACHUS. 1° *Monachi unde dicantur, et quando primum cœperint*, XVII, 133, 1; 143, 2. Quam antiqui sint, XXI, 203. 1. Monachi Veteris Testamenti, III, 652, 2.

2° *Monachi officia et virtutes.* Monachi veri qui sint, IX, 105, 2. Monachi perfecti idea, XII, 412, 2. Monachorum vita qualis esse debeat describitur, XII, 251, 1.

Primo. Monachi prima virtus est hominum contemnere judicia, XVIII, 278, 2. Monachi sunt mystice et civiliter mortui, XXI, 281, 1, 2. Monachi fugam mundi et solitudinem colant, XIII, 315, 1, 2. Monachi beati Dominici Loricati quam exacte silentium servarent, XI, 416, 1.

Secundo. Monachi se existiment omnium peripsema, V, 345, 1, 2. Monachus a superiore jussus in fornacem ardentem ingredi, illæsus in ea perstitit, VI, 126, 1. Alii obedientes feras subjugarunt, 124, 2.

Tertio. Monachi cujusdam patientia, XI, 633, 1. Monachus percutienti se alteram maxillam præbens ab energumena dæmonem pepulit, XV, 172, 2. Item alii, *ibid.*

Quarto. Monachi cujusdam de voluptatibus carnis responsio, XIII, 343, 2. Alius quomodo libidinis tentationes vicerit, 395, 2. Monachus tentatus, tentationem seniori aperiens quietem sentiet, XVIII, 676, 1. Monachus operans ab uno dæmone, otiosus a plurimis vexatur spiritibus, XIX, 172, 1. Monachi in Quadragesima magis tentantur quam alio tempore, I, 474, 2. Monachos quare dæmon acerrime infestet, XX, 364, 1.

Quinto. Monachus semper aliquid operis faciat, V, 160, 2. Olim monachi laborabant manibus, XIX, 170, 1. Eorum jejunia, 225, 1.

Sexto. Monachus qui contra votum paupertatis micas mensales non collegerat, in morte terriculamentis vexatur, XV, 359, 2.

3° *Monachorum usus varii.* Monachi olim erant hospitales, XX, 649, 2. Monachi veteres hospitibus ad lautitiam legumina oleo condita apponebant, *Psalm.* II, 200, 1. Monachi cucullis utantur, 276, 2. Olim eor imprimis custodiebant, V, 133, 1. Monachi cur bini incedant, et plures semper maneant, VII, 178, 1.

4° *Monachorum elogia*, XV, 138, 1. Sunt ut apes seduli, IX, 334, 2. Monachi cujusdam Eleemonis nomine misericordia, XIII, 371, 1. Defenduntur contra hæreticorum calumnias, XX, 92, 2. Hæreticis sunt locustæ, XXI, 202, 2.

5° *Monachos Deus sæpe miraculose protexit et defendit.* Monachi pauperes, Deo instigante, eleemosynis piorum aluntur, nec fame enecantur, V 273, 2. Monachi cujusdam vota quam prompte Deus exaudierit, item alterius, XII, 212, 1, 2. Monachus quem sæpe nigellus puer ab oratione abducebat, virga S. Benedicti percussus, deinceps in oratione permansit immobilis, IV, 298, 2. Monachus Affliginiensis per trecentos annos in extasi mentis fuit, XX, 480, 2. Monachus quidam sua vita sancta revelationem de sua damnatione revocari fecit, 423, 1. Monachi cujusdam, qui vivens nemini detraxerat, in morte securitas, 188, 2.

Monachorum quorumdam Afrorum martyria, XVIII, 624, 1.

6° *Qui sint monachi mali et quomodo a Deo puniti.* Monachi veste tenus qui, IX, 105, 2. Monachi quidam hypocritæ quomodo a Deo puniti, 86, 2. Monachus de pietate superbiens quomodo a dæmone illusus, XI, 291, 2. Monachus quidam ebrius et blasphemus est a dæmone vivus assatus, 340, 2. Monachi apostatæ quam sint mali, XII, 189, 2. Sunt infames, XIX, 243, 1. Etiam monachis apostatis dat Deus sufficientem gratiam ad caste vivendum, XVIII, 303, 2.

Quam vocant monachi Turcici choream angelorum, V, 546, 2.

MONARCHA. Monarchæ qui vocentur, XII, 20, 2. Monarcha quilibet vocatur rex Assur, cur, XI, 214, 1, 2.

MONARCHIA. 1° Monarchia optimum regimen est, probatur exemplis, II, 422, 2; VI, 364, 1; XI, 505, 1; XII, 760, 1. Monarchiæ regimen potentius quam aristocratiæ, X, 476, 2.

2° Monarchiæ olim erant magna latrocinia XIII, 86, 1. Monarchiarum vicissitudines, XXI, 44, 2. Monarchiarum series et vicissitudo fit Deo dirigente, VI, 130, 1.

3° Monarchiæ quatuor de quibus in Daniele mentio fit, non denotantur recte per quatuor feliciter incedentia, VI, 466, 1, 2. Nec per alia ænigmata priora, *ibid.* Monarchiæ quatuor an in curru cherubico denotentur, XII, 499, 1, 2, 502, 1, 2. An designatæ per erucas, locustas, bruchos et rubiginem, XIII, 483, 1. Depingi eæ solent per quatuor bestias et quadrigas, XIII, 483, 1; XIV, 426, 1, 2; XIX, 154, 2; XXI, 138, 2; 146, 2. Monarchia Assyriorum et Chaldæorum per equos rufos significatur, XIV, 427, 2. Monarchiæ Persicæ anni supputantur, 438, 1. Monarchiæ Antichristi tres anni cum dimidio, XIX, 160, 2.

MONASTERIUM. Monasteria sunt velut vivaria in quæ conjicit Christus pisces, quos traxit ex mari hujus mundi, XII, 715, 2. Olim dicebantur sanctuaria, I, 662, 2. Sunt formicaria, V, 156, 1. Ea ubi vigent studia clarent castitate, et disciplina religiosa, 186, 1. Monasteriorum amor et concordia, XVII, 133, 1. Monasteria multa sunt instar urbium, XII, 783, 1. Monasteria et templa felicitant respublicas et civitates, XI, 427, 2. Monasteriis maxime dæmon insidiatur, XIII, 347, 1. In monasteriis etiam occurrere possunt scandala, XVI, 505, 2.

MONASTICA VITA. Monastica vita cœpit in Ægypto, XI, 221, 1. Monachismus quantopere in Ægypto viguerit, 316, 1; 320, 2. Monasticæ vitæ constitutiones non sunt ficta religio, XIX, 98, 2.

MONEDULA. Monedula dicta quod monetam furetur, IX, 420, 1.

MONERE, MONITIO. Monere et moneri proprium amicorum, IX, 536, 2; *Corripe proximum, ne forte non dixerit : et si dixerit, ne iteret.* Monitio ab irato non est grata audienti, IX, 125, 2 : *Fili, in mansuetudine opera tua perfice, et super hominum gloriam diligeris.* Monitiones spernere est impiorum, quod historia Balaam probatur, II, 315, 2. Hac de re exempla, *ibid.*

MONETA. Monetam cudere summæ est potestatis, IV, 489, 1. Monetam veteres in statera appendebant, XII, 72, 2. Monetæ corrosores et falsarii quomodo castigarentur, XIV, 420, 2.

MONETA doctor. Moneta doctor Bononiensis quibus verbis motus ad mundum deserendum, XVII, 182, 2.

MONIALES. Moniales utiliter in lino et lana operantur, VI, 497, 2. Moniales quomodo orent lingua quam non intelligant, XVIII, 391, 2. Earum cantus in suo choro non suggillatur ab Apostolo, 396, 2 et seq. Uti nec earum vota, XIX, 245, 2. Moniales quomodo squaleant, XII, 355, 2. Monialis quædam oculos sibi eruit, quia aliis erant causa offendiculi, 403, 1.

MONICA (S.). 1° S. Monica ab ancilla vocata meribibula, valde fuit afflicta, IV, 280, 2. Ancillæ hujus dicterio omnem vini cupedinem ex animo erasit, VI, 90, 2; X, 47, 2; XX, 32, 2; 301, 2.

2° S. Monicæ erga maritum amor et reverentia, XVIII, 667, 2. Sua modestia viri iras moderabatur, VI, 21, 1; 403, 2; 520, 1; IX, 82, 2. Monebat uxores ut se maritorum ancillas existimarent, IV, 301, 2. Patricium conjugem necnon et filium Augustinum Christo lucrifecit, VI, 19, 2; XIX, 205, 1.

3° S. Monica per educationem filii Augustini salvata est, XIX, 207, 1. Omnes piæ viduæ partes implevit, 237, 1. Filium quam charum habuerit, 330, 1. Amare flebat filii sui hæresin et libidinem, IX, 582, 2. Ejus visio de filio, XII, 131, 1, 2. Ob filii sui perditionem lugens, quam consolationem acceperit, 420, 2. Suis precibus et lacrymis ad vitam sanctum Augustinum revocavit, XVI, 120, 1; XXI, 240, 1.

4° S. Monica sacra synaxi sumpta, erat amore ebria, ejus tunc ardor et pietas, V, 241, 1; XI, 179, 2; XIV, 471, 2. Dei inspirationes ab aliis suggestionibus dignoscere poterat, XI, 47, 1; XVIII 373, 2. Quomodo pacem inter dissidentes conciliaret, V, 532, 1; XX, 357, 2. Ejus humilitas, XVII 65, 2.

MONILE. Monile quod genus ornamenti, et unde sic dictum, scilicet a monendo, VII, 517, 1; XI, 140, 1. Monile colli spiritualis obedientia, VII, 515, 2.

MONITOR. Monitor vitiorum est angelus, XIV, 552, 1. Quomodo is monere debeat, *ibid.* Monitori sunt necessaria doctrina, humilitas, patientia, dilectio, XVIII, 238 et seq.; XIX, 307, 1.

MONITUM. Monita salubria monitum ad mentem reducunt, VI 267, 2. Monitum salutare regum et principum familiaribus, VII, 287, 2. Monita, consilia et exempla justorum civitatem exaltant, V, 320, 2. Monitis ducis exercitui virtus crescit et animus, IV, 547, 2. Monita omnigena in libro *Ecclesiastici* traduntur, IX, 40, 2. Cur monita Bethsabee ad Salomonem vocentur visio, VI, 479, 1, 2.

Monita duodecim Tobiæ patris ad filium, IV, 283, 1, 2 et seq. Monita Raguelis ad Saram filiam, 301, 1, 2. Monita S. Hieronymi ad viduam, 332, 2. Monita sanctorum quorumdam moriturorum ad filios et posteros, 283, 1, 2. Monita Basilii imperatoris ad Leonem filium, 300, 1.

MONOCEROS. Monoceros quale sit animal, II, 325, 2. Dicitur capi solo sinu virginis, *ibid.* In hoc Christum significat, *ibid.*

MONOGAMIA. Monogamia polygamiæ præstat, V, 143, 1.

MONOPOLÆ. Monopolæ homines vivos devorant, V, 38, 2. Monopolas frumenti acriter S. Ambrosius insectatur, XIII, 626, 2. Eos principes et magistratus plectant, 625, 2. Monopolia dissipare laudabile est, X, 366, 1. Monopolorum merces sæpe Deo permittente depereunt, XIII, 626, 1.

MONOTHELITÆ. Monothelitæ unam solum in Christo voluntatem statuebant, XV, 571, 1.

MONOZONI. *Monozoni* quales, *Job*, 589, 1.

MONS. 1° Montium creatio, *Psalm.* II, 108, 1, 2. Montes sunt terræ umbilici, III, 177, 2. Montium radices videntur terræ infixæ, V, 231, 1. Montes sunt quasi fundamenta terræ, XIV, 128, 1. Montium fissuræ sunt extrema montium, 42, 2. Montes Romæ quinam essent, XXI, 316, 2. Montes in rerum natura magnæ virtutis nomen obtinent, 128, 2. Montium echo unde oriatur, XII, 551, 1, 2. In montium medio urbes ædificari solent, non in summo vel imo, XVI, 106, 1° Montes aliquando de loco suo moti sunt, XXI, 157, 2. Montes absorpti et in planitiem eversi, et inter se collisi, *Job*, 331, 1. Montes ignivomi sunt velut os et fumariola inferni, XXI, 204, 1, 2; 287, 1; *Job*, 325, 2.

2° Montes decem dant commoda, XIII, 49, 1, 2. In montibus præruptis unus valet decem hostibus resistere, IV, 323, 1, 2.

3° Montes stolide Gentes adorarunt, XI, 526, 1; 527, 1. Montes et colles erant veteribus pro diis, XII, 30, 2.

4° Montes duo erant in Jerusalem, et duo extra eam, XIV, 528, 1. Mons myrrhæ et collis thuris fuit hortus Salomonis juxta Jerusalem, VIII, 56, 1. Montes Bether quinam, VII, 599, 2.

5° In monte cur Christus legem novam promulgarit, XV, 136, 1 et 2. In monte cur Christus turbas docuerit, 136, 1. Quis fuerit hic mons, 136, 2. Quis sit mons Christi, ejus descriptio, *ibid.* Mons in quem diabolus Christum assumpsit, describitur, 125, 1. Quare montem ascenderit transfigurandus, 381, 1. Et quis mons hic fuerit, *ibid.* Cur in monte Christus fuit transfiguratus, XX, 432, 1.

Mons Olivarum, III, 498, 2. In montem Oliveti ul[illegible]is vitæ diebus de nocte Christus secedebat, XVI, 515, 1; 517, 1. Mons Oliveti fuit initium certaminis Christi, XV, 563, 1. Hic Christi agonia, et ascensu in cœlos celebris, 566, 2. In quo monte Christus apparuerit a resurrectione discipulis, 656, 1.

6° Montium attributa figurativa. Montes vicini mari Rubro in egressu Hebræorum ex Ægypto lætati, I, 564, 2; VIII, 638, 2. Mons Sion quomodo dicatur sanctus, XIV, 14, 2; 306, 2. Mons Sion quare immobilis fuerit, *Psalm.* II, 353, 1, 2. Montes Judææ cur puniendos dicat Ezechiel, XII, 546, 1. Montes quomodo Deus citet in quibus Israelitæ peccarant, XIV, 127, 1. Montes quomodo colliquescant a sanguine, XI, 447, 2. Montes quomodo a facie Dei et Christi defluere dicantur, XI, 738, 1. Montes et valles qua ratione dicantur sancti, VII, 600, 1. Montes dicuntur angeli, 571, 2.

7° Montes quid typice et tropologice designent, XVI, 28, 1; XX, 432, 2. Mons est Christus Jesus, XII, 792, 1. Mons umbrosus a quo descendit Christus typice beatam Virginem denotat, XIV, 248, 2. Item Deum patrem vel cœlum, *ibid.* Mons præparandus in vertice montium quis sit, XI, 121, 2. Montes symbolum sunt Prophetarum et Patriarcharum e quibus natus est Christus, XVI, 100, 1. In monte cur sit evangelizandum, XI, 618, 1. Super montes cur dicantur Apostoli prædicaturi, 618, 1. Montibus Novum Testamentum figuratur, collibus Vetus, VII, 574, 1, 2. Montis Sion variæ significationes, *Psalm.* I, 316, 1. Mons sanctus tropologice et symbolice est cognitionis Dei celsitudo et cœlum, XII, 709, 1.

Montes aromatum quinam, VIII, 240, 2. Illi sunt cœli, *ibid.*, 2 et seq. Montes aromatum ascensio Christi, 241, 2. Montes *Bether*, hoc est divisionis, significant Judæos, VII, 602, 1. Montes pardonum quinam, et quare sic dicti, VIII, 60, 2. In montibus salit Christus tripliciter, VII, 571, 2 et seq. Mons magnus cur vocentur templi fabricam impedire volentes, XIV, 401, 1. Montes symbolice principes et magistratus denotant, 127, 2. Montes aurei symbolum felicitatis, *Job*, 479, 2. Montes tenebrarum gravissimas calamitates significant, XII, 114, 2.

Mons igneus in fine mundi mittendus in mare est ingens globus ardens et igneus, quem angelus in mare mittet, XXI, 194, 1, Futurus est æreus, *ibid.*, 2. Ejus descriptio, *ibid.*

MONSTROSUS. Monstrosæ bestiæ variæ, XII, 90, 1. Monstrosæ dæmonum formæ, XXI, 203, 2 et seq.

MONSTRUM. Monstri quod sit etymon, X, 452, 2. Monstra varia producit mare, 413, 1. Monstra in galeis olim addebantur, et quam ob causam, XII, 482, 1.

Monstris utitur Scriptura quasi hieroglyphicis, et cur, XII, 481, 2. Monstra peccatorum parit anima, cum, relicto Deo, vagatur per deserta cupiditatum, XIII, 307, 1.

MONSTRUOSITAS. Monstruositatem patitur natura in membris, at non in corde, IX, 103, 2.

MONTANA. Montana Judææ et Hebron quæ sint, XVI, 28, 2.

MONTANUS (S.). S. Montanus et socii unde omen martyrii acceperint, XV, 526, 2 et seq.

MONTANUS hæresiarcha. Montanus ex ambitione factus est hæresiarcha, XX, 453, 1. Montanus et ejus mulieres docebant eum esse Paracletum a Christo promissum, XVI, 547, 2; XXI, 57, 2. Montani pseudoprophetia, XI, 43, 2. Ejus Quadragesima post Pascha, XV, 246, 1. Montanus se laqueo præfocavit, XX, 453, 1.

MONTANUS episcopus. Montanus episcopus Toletanus quomodo suam probarit continentiam, XIII, 307, 1.

MONULPHUS. Monulphus quidam molitor die dominica molam reficiens, a Deo punitus est, II, 272, 1.

MONUMENTUM. Monumenta mortuis erigi solent, X, 284, 2. Monumenta magnifica habebant Judæi, X, 438, 2.

Monumenta cur aperta mortuo Christo, XV, 635, 2. Cur Christus in monumento novo e petra exciso tumulatus sit, 640, 1.

MORA. Mora in bono proposito nocet, in malo prodest, XVI, 533, 1. Mora pensanda sunt verba, XX, 76, 1.

MORALIA. Moralia S. Gregorii Papæ quanto a pretio olim habita sint, XI, 746, 1, 2.

MORALIS Philosophia. *Vide* ETEICA PHILOSOPHIA.

MORALIS sensus Scripturæ. *Vide* SCRIPTURA, SENSUS.

MORASTHI. Morasthi patria Michææ, viculus in tribu Juda, est alius locus a Maresa, XIV, 62, 1; 76, 1.

MORBIDUS. Morbidi quos Christus curabat, viso ab eo se tam benefice curari, de peccatis suis compungebantur, itaque eorum veniam et gratiam ab eo impetrabant, XI, 628, 1, 2.

MORBUS. 1° *Morborum causæ.* Quæ morborum

007702

variæ et plurimæ causæ, X, 97, 2 : *Salus animæ in sanctitate justitiæ, melior est omni auro et argento; et corpus validum quam census immensus;* XV, 674, 2. Morborum origo est a peccato, XVIII, 141, 1; XIX, 376, 2; 391, 2. Morbi sæpe ob peccata immittuntur, et peccatorum flagella sunt, X, 274, 2 : *Fili, in tua infirmitate non despicias teipsum, sed ora Dominum, et ipse curabit te. Averte a delicto, et dirige manus, et ab omni delicto munda cor tuum;* XIV 147, 1 : *Iram Domini portabo, quoniam peccavi ei*, XV, 339; 1; *Et videns Jesus fidem illorum, dixit paralytico : Confide. fili, remittuntur tibi peccata tua;* 674, 2; 677, 2; XVI, 376, 1 : *Postea invenit eum Jesus in templo, et dixit illi : Ecce sanus factus es : jam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.* Morbi varii e libidine sequuntur, IX, 528, 2; *Qui se jungit fornicariis, erit nequam. Putredo et vermes hæreditabunt illum, et extolletur in exemplum majus, et tolletur de numero anima ejus.* Morbus Gallicus, veteribus incognitus, congrue fornicarios vexat, *ibid.* Morbo pediculari punitorum exempla, IV, 540, 2. Morbi sæpe a dæmonibus immittuntur, Deo permittente. XVI, 188, 2 : *Et ecce mulier quæ habebat spiritum infirmitatis annis decem et octo; et erat inclinata, nec omnino poterat sursum respicere.* Non semper propter peccata immittuntur, sed sanctis ad probandam eorum patientiam et humilitatem, IX, 208, 2 : *Quasi lapidis virtus probatio erit in illis, et non demorabuntur projicere illam;* XVI, 376, 2. Morbi quanta sint hominis miseria, X, 96, 2. Vocantur funes, 278, 2 : *Qui delinquit in conspectu ejus qui fecit eum, incidet in manus medici.* Morbus est adventitia senectus, XIX, 329, 1.

2° *Morbi domant omnes, etiam principes et reges*, XI. 472, 1, 2. Morbus est vermis adolescentiam corrodens, XII, 291, 2. Morbis homines sicut folia huc illuc impelluntur, *Job*, 311, 1, 2. Morbi etiam laborant pisces, non tamen pestilentia, XIV, 216, 2.

Morbi non fuere in Christo, XIX, 376, 2 : *Unde debuit per omnia fratribus similari, ut misericors fieret, et fidelis pontifex;* 391, 2; *Non enim habemus pontificem qui non possit condolere infirmitatibus nostris. tentatum autem per omnia pro similitudine absque peccato.* Morbos nullos habuit Christus, sed portavit eos per compassionem erga alios, XV, 229, 2 : *Multos male habentes curavit, ut adimpleretur quid dictum est per Isaiam prophetam, dicentem : Ipse infirmitates nostras accepit, et ægrotationes nostras portavit.* Morbos cur nullos Christus habuerit tota vita, XI, 628, 2; 629, 1 : *Vere languores nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit.* Morbi nostri peculiarem pœnam Christo addiderunt, 629, 1.

3° *Morborum utilitas*, X, 273, 2, 274. 1. Sæpe sunt saluti animæ utiles, XV, 220, 1 : *Et ecce leprosus veniens, adorabat eum* (Jesum), *dicens : Domine, si vis, potes me mundare.* Sæpe sunt causa sanctitatis, IX, 511, 2 : *Ante languorem humilia te, et in tempore infirmitatis ostende conversationem tuam.* Morbi peccata impediunt, X, 112, 1 : *Cogitatus præscientiæ avertit sensum, et infirmitas gravis sobriam facit animam.* Morbus animæ nitrum est, XII, 31, 2. Morbi nos ad cogitandum inferni pœnas nos admonent, *Job*, 326, 1. In morbis ad Deum per orationem et pœnitentiam recurrendum est, IX, 511, 2 Morbus docet hominem modeste de se sapere. XI, 472, 1, 2. *In diebus illis ægrotavit Ezechias usque ad mortem... Et convertit Ezechias faciem suam ad parietem, et oravit ad Dominum, et dixit : Obsecro, Domine, memento, quæso, quod ambulaverim coram te in veritate, et in corde perfecto, et quod bonum est in oculis tuis fecerim.* Sunt patientiæ exercitium et humilitatis, XIX, 249, 2. Morbi causa sunt cur mortem optent sancti, 14, 2 : *Coarctor autem e duobus; desiderium habens dissolvi, et esse cum Christo, multo magis melius : permanere autem in carne, necessarium propter vos.* Morborum vi potest quis alienari a sensibus et rapi in extasin quasi naturalem, XIII, 245, 2.

4° *Morbi quomodo curentur*, IX, 510, 1 : *Ante languorem adhibe medicinam, et ante judicium interroga teipsum, et in conspectu Dei invenies propitiationem.* Morbus lienis quomodo sanetur, VII. 322, 2. Morbos per invocationem variorum sanctorum curat Deus, XVIII, 377, 1 : *Numquid omnes habent gratiam curationum?*

5° *Morbi spirituales.* Morbi spiritualis indicia, *Job*, 452, 1. Morbi animi qua ratione curentur, VI, 90, 1; XIV, 552; 2 (*Vide* Anima, Peccatum).

MORDACITAS. Mordacitas in amicitia cavenda, IX, 589. 1 (*Vide* Amicitia).

MORE. More convallis qualis sit, I, 186. 2.

MORES. 1° Morum veritas quid sit, XVIII, 678, 1 : *State succincti lumbos vestros in veritate.* Morum modestia, 569, 1. Mores ordinans est discipulus beatæ Virginis, V, 230, 2. Mores probi formosos condecorant, VI, 529, 2. Morum gravitas decet senes, 88, 1, 2 : *Exultatio juvenum fortitudo eorum; et dignitas senum, canities.* Morum compositio medicinæ pars, X, 128, 2. Quam morum mutationem fides adducat, XVIII, 596, 1 ; *Pater gloriæ det vobis spiritum sapientiæ et revelationis, in agnitione ejus : illuminatos oculos cordis vestri, ut sciatis..... quæ sit supereminens magnitudo virtutis ejus in nos, qui credimus secundum operationem potentiæ virtutis ejus.* Morum imago vivacior quam verborum, XIII, 227, 2 Quos colores et odores habeant, XVIII, 429, 1 : *Christi bonus odor sumus, in iis qui salvi fiunt, et in iis qui pereunt : aliis quidem odor mortis in mortem, aliis autem odor vitæ in vitam;* XX, 332, 1 : *Cum modestia et timore conscientiam habentes bonam, ut in eo quod detrahunt vobis, confundantur, qui calumniantur vestram bonam in Christo conversationem.*

Mores conjugum sint pares et congrui, VI, 19, 2. Mores suos ad viri mores prudens uxor componat, 20, 2.

Mores nationum diversarum valde diversi, VIII, 466, 1.

2° Mores depravati sæculi pravi, XX, 113, 2 et seq. Mores mali commercio malorum addiscuntur, XIX, 255, 1. Mores pravi difficile abolentur, *Job*, 424, 1 : *Ossa ejus implebuntur vitiis adolescentiæ suæ, et cum in eo pulvere dormient.* Mores efferi ab humilitate vincuntur, IX, 171, 1 : *Noli esse sicut leo in domo tua, evertens domesticos tuos, et opprimens subjectos tibi.*

MORIA. Moria qualis mons, I, 244, 2. Moria mons unde sic dictus, XVIII, 557, 2. Mons Moria cur vocatus, *Dominus videt*, I, 249, 2. In eo obtulit Abraham filium suum, XIX, 479, 1. Moria mons erat in Jerusalem eratque idem qui Sion, XI, 336, 2. Erat ad septentrionem Jerusalem, in quo ædificatum est templum, XIV, 528, 2. De ejus situ, fertilitate, etc., I, 244, 2. An sit mons Calvariæ, *ibid.* et seqq. Moria mons pene idem cum Calvaria. XV, 615, 2. Significat eum allegorice ob quinque analogias, I, 245, 1. Etiam Ecclesiam, *ibid.* Et beatam Virginem, *ibid.* Etiam animam fidelem, 245, 2. Ad montem Moria quomodo eundum tribulatis, 250, 1.

MORI, MORS. I. Mors naturalis, id est animæ et corporis separatio. — 1° *Quid sit mors, quid in Scriptura significet, quomodo vocetur et quibus rebus comparetur.* Primo. *Mortis definitio*, X, 345, 2. Ejus etyma, *ibid.* Mors quid sit describitur, XVI, 459, 1 : *Me oportet operari opera ejus qui misit me, donec dies est; venit nox, quando nemo potest operari;* Job, 598, 1. In morte fit separatio, non abolitio corporis et animæ, *ibid.* et 2 : *Verumtamen non ad consumptionem eorum emittis manum tuam; et si corruerint, salvabis.* Est somnus, III, 552, 1 : *Dormivit igitur David cum patribus suis et sepultus est in civitate David*, X, 582, 1. Est quasi longus somnus, IV, 554, 2 : *Considerabat quod hi qui cum pietate dormitionem acceperant, optimam haberent repositam gratiam.* Cur vocetur somnus, IV, 554. 2; XV, 248, 2 : *Dicebat* (Jesus) : *Recedite, non est enim mortua puella, sed dormit;* 650, 2 : *Respondens autem angelus dixit mulieribus.... Non est hic* (Jesus); *surrexit enim, sicut dixit;* XVI, 486, 2 : *Hæc ait* (Jesus), *et post hæc dixit eis : Lazarus amicus noster dormit : sed vado ut a somno excitem eum;* 490, 2 : *Qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit, vivet;* XVII, 187, 2 : *Et cum hoc dixisset* (Stephanus), *obdormivit in Domino;* Job, 85, 1 : *Quare non in vulva mortuus sum, egressus ex utero non statim perii?.... Nunc enim dormiens silerem, et somno meo requiescerem;* 234, 1; 276, 1 : *Habebis fiduciam proposita tibi spe, et defossus securus dormies. Requiesces, et non erit qui te exterreat.* Peculiariter mors justorum somno assimilatur, 234, 1. Mortis et somni affinitas, XVIII, 321, 2 : *Si dormierit vir ejus, liberata est, cui vult nubat : tantum in Domino;* XIX, 130, 1 : *Nolumus vos ignorare, fratres, de dormientibus, ut non contristemini, sicut et cæteri qui spem non habent.* Mortem Gentiles ut deam habuerunt, XI, 397, 1 : *Dixistis enim : Percussimus fœdus cum morte, et cum inferno fecimus pactum.*

Secundo. *Quid vox mortis in Scriptura significet.* Mors Hebræis morbum, pericula et quamlibet afflictionem gravem significat, XVIII, 126, 2. *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus?* 422, 2 : *Sed ipsi in nobismetipsis responsum mortis habuimus, ut non simus fidentes in nobis, sed in Deo qui suscitat mortuos : qui de tantis periculis nos eripuit et eruit, in quem speramus, quoniam et adhuc eripiet.* Mors sæpe pestem significat, XXI, 144, 1. Item statum mortuorum, XVIII, 414, 2 : *Ubi est, mors, victoria tua? ubi est, mors, stimulus tuus?*

Tertio. *Quomodo mors in Scriptura vocetur.* Ab Hebræis vocatur congregatio, XI, 203, 1, 2; XIII, 336, 1. Quare vocetur nihil, XIII, 605, 2. Vocatur nox, XVI, 459, 1. Cur vocetur resolutio, XIX, 309, 1 : *Ego jam delibor, et tempus resolutionis meæ instat.* Cur vocetur dolorosa, XVII, 97, 2 : *Quem* (Jesum) *Deus suscitavit, solutis doloribus inferni.* Mortis regio confusa, *Job*, 259, 1 : *Fuissem quasi non essem, de utero translatus ad tumulum....., antequam vadam, et non revertar ad terram tenebrosam, et opertam mortis caligine, terram miseriæ et tenebrarum, ubi umbra mortis, et nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.* Mortis domus est proprie in inferno, VI, 102, 1. Tormentum mortis quinque significat, VIII, 329, 1 : *Justorum autem animæ in manu Dei sunt, et non tanget illos tormentum mortis.*

Quarto. *Quibus rebus mors comparetur.* Ejus hieroglyphicum et figura, XIII, 622, 2. Recte comparatur unicorni, I, 91, 1. Crocodilo denotatur, VI 440, 1, 2. Cum vento comparatur, VII, 292, 1 : *Non est in hominis potestate prohibere spiritum, nec habet potestatem in die mortis.* Vento urenti similis est, *Job*, 543, 2 : *Tollet eum ventus urens, et auferet, et velut turbo rapiet eum de loco suo.* Mortis symbolum aquilo, XII, 20, 1. Mortis tempus nocte, vitæ die significatur, *Psalm.* I, 121, 2 : *Deus meus, clamabo per diem, et non exaudies; et nocte, et non ad insipientiam mihi.* Mors cur equo insidere fingatur, XXI, 144, 2 : *Et ecce equus pallidus, et qui sedebat super eum, nomen illi Mors, et infernus sequebatur eum.* Mors in *Apocalypsi* inducitur quasi persona comica, XXI, 33, 2 : *Habeo claves mortis et inferni;* 360, 2 : *Et mors et infernus dederunt mortuos suos qui in ipsis erant.* Morti comparatur amor, VIII, 218, 2 (*Vide* Amor). Morti comparatur ambitiosus et avarus, XIV, 228, 1 (*Vide* Ambitio, Avaritia). Portæ mortis quæ, VIII, 894, 1 : *Tu es enim, Domine, qui vitæ*

et mortis habes potestatem, et deducis ad portas mortis et reducis.

2° *Quæ sit causa mortis.* Primo. Mortem Deus non fecit per se, VIII, 291, 2 : *Quoniam Deus mortem non fecit, nec lætatur in perditione vivorum.* A Deo non est creata, IX, 346, 1 : *Bona et mala, vita et mors, paupertas et honestas a Deo sunt.*

Secundo. *Unde mors in homine oriatur, est homini pœna, non natura,* X, 555, 2; XVIII, 98, 1 : *Sicut per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, et per peccatum mors, et ita in omnes homines mors pertransiit.* Mors est contra naturam, ideo eam sancti horrent. 447, 2 : *Nam et in hoc ingemiscimus, habitationem nostram, quæ de cælo est, superindui cupientes;* XIX, 374, 2 : *Quia ergo pueri communicaverunt carni et sanguini, et ipse participavit eisdem; ut per mortem destrueret eum, qui habebat mortis imperium, id est diabolum; et liberaret eos qui timore mortis per totam vitam obnoxii erant servituti.* Mors corporis et animæ est pœna peccati Adæ, I, 90, 2 : *Præcepitque* (Deus) *ei* (Adæ) *dicens : Ex omni ligno paradisi comede : de ligno autem scientiæ boni et mali ne comedas : in quocumque enim die comederis ex eo, morte morieris.* Mors est peccati pœna, VIII, 292. 1. Est peccati comes, filia et stipendium, XVIII, 98, 1, 2; 100, 2: *Usque ad legem enim peccatum erat in mundo;* 114, 2 : *Stipendia enim peccati mors. Gratia autem Dei, vita æterna in Christo.* Mors est quasi peccatoris mater, 601, 2. Mors est administra et executrix divinæ justitiæ, X, 346, 2. Ob peccata juste infligitur, 347, 1. Stimulus mortis est peccatum, XVIII, 415, 2: *Ubi est, mors, victoria tua? ubi est, mors, stimulus tuus? Stimulus autem mortis peccatum est, virtus vero peccati lex.* Mortem gerimus in visceribus nostris, 98, 2. Mors primogenita dicitur, quia est peccati filia primogenita ejusque ex asse hæres, 99, 1. Non sola moriendi necessitas, sed et ipsa mors actualis in omnes homines pertransiit, 98, 1. Mors regnat etiam in eos qui actu non peccarunt, ut in infantes, 101, 1 : *Regnavit mors ab Adam usque ad Moysen, etiam in eos qui non peccaverunt in similitudinem prævaricationis Adæ.* Mors alias intentatur legem prævaricantibus, VI, 23, 2 : *Qui custodit mandatum, custodit animam suam; qui autem negligit viam suam, mortificabitur.*

Tertio. *Mortis causæ subsequentes.* Mortem in se homo circumfert, XI, 600, 2. Mors a tristitia acceleratur, X, 281, 1 : *A tristitia enim festinat mors, et cooperit virtutem, et tristitia cordis flectit verticem.* Mortem affert nimia tristitia, XVIII, 465, 1. *Sæculi... tristitia mortem operatur.* Mortui sunt quidam ex nimia lætitia, XVI, 35, 1. Pene omnes gula morientur, X, 266, 2 : *Propter crapulam multi obierunt : qui autem abstinens est, adjiciet vitam.*

3° *Mors et certus dies mortis omnibus constituta.* Mors omnibus certa et inavitabilis, VIII, 307, 1 : *Umbræ enim transitus est tempus nostrum, et non est reversio finis nostri, quoniam consignata est, et nemo revertitur,* X, 556, 1. Mori omnibus statutum, XIX, 449, 2 : *Statutum est hominibus semel mori, post hoc autem judicium.* Moriendum omnibus ex Dei decreto et moriendi necessitate, X, 283, 1 : *Memor esto judicii mei; sic enim erit et tuum; mihi heri, et tibi hodie;* 346, 1, 2; 347, 2; 348, 1 : *Noli metuere judicium mortis. Memento quæ ante te fuerunt, et quæ superventura sunt tibi; hoc judicium a Domino omni carni;* 556, 1. Omnibus mors certo impendet, IX, 416, 2 ; 417, 1 : *Memor esto quoniam mors non tardat, et testamentum inferorum, quia demonstratum est tibi; testamentum enim hujus mundi, morte morietur,* XVI. 170, 1, 2. *Dixit autem illi Deus* (homini diviti) : *Stulte, hac nocte animam tuam repetunt a te : quæ autem parasti, cujus erunt?* Omnes morientur, XXI, 341, 2. Mors est velut monarcha mundi invincibilis, VII, 293, 2. Per Adæ peccatum inducta, omnibus ejus posteris dominabatur usque ad Christi adventum, XIII, 462, 2. Omnes expugnat, etiam validissimos, 464, 1. Velut uncinus pomorum est quæ omnes hominis dotes, virtutes et vitia attrahit, 621, 1. Mors quomodo homines devoret, sed vivos retineat, XIV, 39, 1 : Ad mortem tendimus mox ut nati sumus, XVI, 315, 2. Mors defluens quæ vocetur, et quare, X, 555, 2 et seq. : *Pro morte defluente deprecatus sum.* Mors omnes sensim ex hac vita tollit, *ibid.* Cur mors vocetur testamentum sæculi, IX, 425, 1. Vocatur judicium ob tres causas, 283, 1. Mors et infernus insatiabiles sunt, VII, 46, 2 : *Omnia flumina intrant in mare, et mare non redundat.* Plusquam media pars hominum moritur ante annum vigesimum, XXI, 378, 1. Mortis luctus toti naturæ nostræ est communis, XVI, 488, 2. Xerxis et Saladini de morte sententia, I, 91, 1.

4° *Mortis dies est incerta,* IX, 417, 1, 2. Ubique et semper timenda, quia incerta, X, 327, 2 : *Furor, zelus, tumultus, fluctuatio, et timor mortis, iracundia perseverans et contentio, et in tempore refectionis in cubili somnus noctis immutat scientiam ejus.* Cuique immittitur modo et tempore decreto a Dei beneplacito, sed hominibus ignoto, X, 348, 2; 349, 1 : *Et quid superveniet tibi in beneplacito Altissimi? sive decem, sive centum, sive mille anni.* Mortis incertitudo, et quomodo diabolus ea utitur ad homines decipiendos, I, 99, 2 : *Dixit autem serpens ad mulierem : Nequaquam morte moriemini.*

Omnes in fine mundi morientur igne, XX, 478, 1 : *Cœli autem qui nunc sunt, et terra eodem verbo repositi sunt, igni reservati in diem judicii et perditionis impiorum hominum.* Morituri an sint qui in fine mundi vivi obviam Christo rapientur, XVIII, 413, 1 ; *Omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur.* An omnes qui in fine mundi invenientur, sint morituri, 448, 2 ; XIX, 133, 2 : *Et mortui qui in Christo sunt, resurgent primi; deinde nos, qui vivimus, qui relinquimur, simul rapiemur cum illis in nubibus obviam Christo in aera.* Mors quos datura tunc mortuos, XXI, 360, 2 : *Et mors et infernus dederunt mortuos suos, qui in ipsis erant.* Mors novissima destruetur in resurrectione, XVIII, 404, 1 : *Novissima autem inimica destruetur mors.* Mors est quasi latro et fur nocturnus, XII, 153, 2 : *Adduces enim super eos latronem repente;* XV, 520, 1, 2 : *Illud autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias qua hora fur venturus esset, vigilaret utique, et non sineret perfodi domum suam. Ideo et vos estote parati, quia qua nescitis hora Filius hominis veniet,* XXI, 69, 2 : *Si non vigilaveris, veniam ad te tanquam fur, et nescies qua hora veniam ad te.* Mors homines capit sicut laqueus pisces, VII, 325, 2 ; 326, 1 : *Nescit homo finem suum; sed sicut pisces capiuntur hamo, sic capiuntur homines in tempore malo, cum eis extemplo supervenerit.* Homo sibi crastinum promittere non potest, XX, 189, 2 : *Ecce nunc qui dicitis : Hodie aut crastino ibimus in illam civitatem, et faciemus ibi quidem annum, et mercabimur, et lucrum faciemus : qui ignoratis quid erit in crastino.* Mors repentina per multorum exempla probatur, XX, 192, 2 ; 193, 1 : *Quæ est enim vita vestra? Vapor est ad modicum parens, et deinceps exterminabitur.* Morte inopinato homines opprimuntur, XV, 520, 2. Plurimæ mortis viæ inopinatæ, *Job,* 449, 1 : *Ducunt in bonis dies suos, et in puncto ad inferna descendent.* Multiplex repentinæ mortis causa, *ibid.* Mors repentina inter magnas voluptates acerbior accidit, *ibid.* Mors repentina minus doloris habere videtur, sed eo quod improvisa magis affligit, XII, 410, 2; 677, 2. Mors subitanea olim erat genus felicitatis, *Job,* 447, 2. Impii mors plerumque improvisa accidit, 447, 2. Baltasar in mensa mortis sententiam accepit, *ibid.* Reges et principes repentinis mortibus patent, 448, 1. Repentinæ diversorum regum ac principum mortes, 448, 2. Imperatorum repente morientium series, *ibid.* Mors tyrannorum plerumque violenta et improvisa, I, 562, 2; XIII, 541, 1. Mors nulli dedit inducias usque mane, X, 283, 1. Mori in tempore non suo, quid, tres expositiones, VII, 267, 2 : *Ne impie agas multum : et noli esse stultus, ne moriaris in tempore non tuo.* Mors dilata est velut mora sponsi Christi, XV, 526, 1. Mortis dies multis sanctis revelata fuit, XX, 426, 2 : *Certus quod velox est depositio tabernaculi mei, secundum quod et Dominus noster Jesus Christus significavit mihi.* Paulus etiam præscivit mortem suam, XIX, 309, 1 : *Ego enim delibor, et tempus resolutionis meæ instat.* Exempla subitæ, sed sanctæ mortis, VIII, 363, 2 : *Justus autem, si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit.* Mors cita beneficium peccatoris, III, 354, 2. Mors cita est purgatorium, VIII, 363, 2 : Hæc est prædestinationis signum, 369, 1. *Raptus est ne malitia mutaret intellectum ejus, aut ne fictio deciperet animam illius.* Mors sanctis nunquam improvisa, *Job,* 93, 1. Mors cito instans hominem ad fervorem spiritus incitat, XI, 506, 2.

6° *Mortis consectaria.* Primo. *Consectaria naturalia.* Per mortem homines in terram revertuntur, X, 330, 1 : *Omnia quæ de terra sunt, in terram convertentur, et omnes aquæ in mare revertentur.* Mors est tinea corporis, *Job,* 117, 2 : *Quanto magis hi qui habitant domos luteas, qui terrenum habent fundamentum, consumentur velut a tinea?* Mors est quædam putredo, XIV, 264, 1 : *Ingrediatur putredo in ossibus meis, et subter me scateat. Ut requiescam in die tribulationis, ut ascendam ad populum accinctum nostrum.* Mors tropologice est domus pulveris, XIV, 72, 2 : *In domo pulveris pulvere vos conspergite.* Mortem sequitur horror et tenebræ, XII, 115, 1 : *Date Domino Deo vestro gloriam, antequam contenebrescat, et antequam offendant pedes vestri ad montes caliginosos : expectabitis lucem, et ponet eam in umbram mortis, et in caliginem.* Mors omnes æquat, *Job,* 91, 1 : *Parvus et magnus ibi sunt, et servus liber a domino suo.* Mors privat omnibus bonis terrenis, 439, 1 : *Apertum erit germen domus illius, detrahetur in die furoris Dei.*

Mortis alia bona, quibus suavis sit, X, 346, 2; 347, 1 : *O mors, bonum est judicium tuum homini indigenti, et qui minoratur viribus, defecto ætate, et cui de omnibus cura est, et incredibili qui perdit patientiam.* Mori in senectute bona, prospera et pacifica est extremum hujus vitæ bonum, IV, 311, 1 : *Et completis annis nonaginta novem in timore Domini, cum gaudio sepelierunt eum.* Mors malorum carentia est, XX, 426, 1. A quibus malis homo per mortem liberetur, X, 349, 1. Mors quo sensu melior vita miserrima, VII, 164, 1 : *Verti me ad alia, et vidi calumnias quæ sub sole geruntur, et lacrymas innocentium, et neminem consolatorem; nec posse resistere eorum violentiæ, cunctorum auxilio destitutos. Et laudavi magis mortuos quam viventes : et feliciorem utroque judicavi, qui necdum natus est, nec vidit mala quæ sub sole fiunt.* Quomodo mors melior sit vita amara, X, 99, 2, *Melior est mors quam vita amara; et requies æterna quam languor perseverans.* Mors vitæ miseræ præferenda, *Job,* 92, 1 : *Quare misero data est lux, et vita his qui in amaritudine sunt.* Aufert invidiam, XX, 161, 1. Mori satius est quam calumnia impeti, X, 58, 1 : *Mors illius* (linguæ nequam) *mors nequissima, et utilis potius infernus quam illa.*

Secundo. *Mortis consectaria spiritualia.* Mors claudit tempus merendi, XVI, 527, 2 : *Dum autem irent emere* (quinque virgines fatuæ), *venit spon*

sus : et quæ paratæ erant, intraverunt cum eo ad nuptias, et clausa est janua. Mors sortes educit salutis vel damnationis cujusque nostrum, V, 519, 2. In morte piis et impiis pro meritis dabitur merces, IX, 358, 1 : *Facile est coram Deo in die obitus retribuere unicuique secundum vias suas.* Mors est extrema perditio, VI, 351, 2. Ante eam nemo dicendus beatus, IX, 359, 1 : *Ante mortem ne laudes quemquam;* XXI, 281, 2 : *Et audivi vocem de cælo dicentem mihi : Scribe : Beati mortui qui in Domino moriuntur.*

7° *Quæ sit mors justorum et pro justis.* Mors justorum qualis sit, multis docetur exemplis, I, 413, 2 : *Finitisque mandatis quibus filios instruebat, collegit* (Jacob) *pedes suos super lectulum, et obiit, appositusque est ad populum suum;* II, 321, 1 : *Moriatur anima mea morte justorum, et fiant novissima mea horum similia.* Mors sanctorum qualis sit, IX, 635, 1. Mors justorum pretiosa et qualis sit, *Psalm.* II, 282, 1 : *Pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum ejus.* Mors sanctorum Deo curæ est, XVIII, 442, 1, 2. Mors viris justis est pax et tranquillitas, XI, 666, 2 : *A facie enim malitiæ collectus est justus.* Iis est mors suavis instar somni : inde sepulcra eorum cubilia sunt, et cœmeteria dicuntur quasi dormitoria, 382, 1 : *Vade, populus meus, in cubicula tua, claude ostia super te, abscondere modicum ad momentum, donec pertranseat indignatio.* Mors justorum finis laborum, XIX, 15, 1; 309, 1; 310, 1, 2 et seq. : *Ego enim jam delibor, et tempus resolutionis meæ instat. Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi, in reliquo reposita est mihi corona justitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die justus judex,* 375, 1. Mors sanctorum requies, *Job,* 85, 1; 234, 1; 276, 1. Justis est principium vitæ, eis est non interitus sed transitus, VIII, 330, 1 : *Visi sunt oculis insipientium mori, et æstimata est afflictio exitus illorum : et quod a nobis est iter, exterminium; illi autem sunt in pace.* Mors est remedium omnium malorum, *Job,* 89, 2 et seq. : *Ibi impii cessaverunt a tumultu, et ibi requieverunt fessi robore,* VIII, 302, 1. Mortis bona, XVI, 74, 1; XIX, 372, 5. Mors ducit ad veram vitam, IV, 458, 1. Per mortem fit ad meliorem vitam transitus, X, 350, 1. Mors est janua immortalitatis, quomodo, VIII, 424, 1. Mors justo læta, *Job,* 93, 2; 94, 1. Viri sancti mortem expectant, et ad eam anhelant, gaudent de mortis propinquitate, 93, 1, 2 : *Qui expectant mortem et non venit, quasi effodientes thesaurum : gaudentque vehementer cum invenerint sepulcrum.* Mors Christianis et justis optanda, nec timenda, I, 264, 1; VIII, 369, 2; *Job,* 785, 1, 2. Justi in vita et morte securi, *Job,* 275, 1. Fuit optata justis, *Job,* 86, 1; 93, 1; 94, 2. Mors in Domino est mors amoris, XXI, 282, 1. Mors spei fundamentum Jobo, *Job,* 305, 2 : *Etiamsi occiderit me, in ipso sperabo.* Mortis lucrum est Christus, Christoque fruitio, XIX, 11, 2 : *Mihi enim vivere Christus est, et mori lucrum.*

8° *Quæ sit mors peccatorum et pro peccatoribus.* Mors peccatorum quare pessima, *Psalm.* I, 207, 2 : *Mors peccatorum pessima, et qui oderunt justum delinquent.* Mors impiorum qualis sit, V, 52, 1 : *Ego quoque in interitu vestro ridebo, et subsannabo, cum vobis, id quod timebatis, advenerit; cum irruerit repentina calamitas, et interitus quasi tempestas ingruerit, quando venerit super vos tribulatio et angustia.* Mors impii tristis, *Job,* 275, 1. Mors aufert memoriam præteritarum voluptatum, et cruciat sensu dolorum præsentium et futurorum, IX, 358, 2 : *Malitia horæ oblivionem facit luxuriæ magnæ, et in fine hominis, denudatio operum illius.* Mortis apprehensio sæpe magis maleficos affligit, quam ipsa mors, X, 345, 1. *O Mors, quam amara est memoria tua homini pacem habenti in substantiis suis;* XXI, 159, 1, 2. Mortem horrent iniqui opum corrasores, VI, 101, 2 : *Rapinæ impiorum detrahent eos, quia noluerunt facere judicium.* Mors calcat impios ut rex, *Job,* 392, 2 : *Avellatur de tabernaculo ejus fiducia ejus, et calcet super eum quasi rex interitus.* Mors impiorum plerumque improvisa, *Job,* 447, 2 : *Ducunt in bonis dies suos, et in puncto ad inferna descendunt.* Deus non gaudet de morte peccatorum, VIII, 291, 1 : *Deus mortem non fecit, nec lætatur in perditione vivorum.* Justis aliquando mors mala contingit, III, 625, 2.

9° *Erga mortem quomodo gerere nos debeamus.* Primo. *Mors semper cogitanda et præmeditanda;* III, 551, 1 : *Appropinquaverunt autem dies David ut moreretur, præcepitque Salomoni filio suo, dicens : Ego ingredior viam universæ terræ;* IX, 257, 1; 258, 2 et seq. : *In omnibus operibus tuis memorare novissima tua, et in æternum non peccabis;* 478, 1 : *Memor esto quoniam mors non tardat;* X, 283, 2 : *Memor esto judicii mei, sic enim erit et tuum, mihi heri, et tibi hodie;* Job, 260, 2. In omnibus operibus est nobis præ oculis habenda, VI, 244, 1, 2 : *Præpara foris opus tuum, et diligenter exerce agrum tuum, et postea ædifices domum tuam.* Mortis memoriam quomodo quidam habuerint, I, 126, 2.

Mortis meditatio necessaria ad vitæ puritatem assequendam, *Job,* 87, 1. Mors attentius considerata mortem affert affectibus malis, X, 49, 2 : *Memento novissimorum, et desine inimicari; tabitudo enim et mors imminent in mandatis ejus.* Mortis meditatio est remedium superbiæ, XVII, 292, 1, 2. Mortis cogitatio est præsentissimum concupiscentiæ antidotum, XVIII, 128, 2. De morte cogitans, cinere se cibat, XII, 387, 1 : *Fregit ad numerum dentes meos, cibavit me cinere.* Ejus memoria fugat spiritum acediæ et tristitiæ, VI, 284, 2. Mortis meditatio vitam parit spiritualem, *Job,* 381, 1; 382, 1 : *Putredini dixi : Pater meus es; mater mea et soror mea, vermibus.* Sic Job

in morte et putredine novam generationem philosophabatur, *ibid.* Mortis stimulus est efficax ad certamen et gloriam, XXI, 51, 1 : *Qui vicerit, non lædetur a morte secunda.* Mortis memoria bene mori docet, II, 322, 2. Est via ad cœlum, I, 252, 1 : *Cumque surrexisset* (Abraham) *ab officio funeris, locutus est ad filios Heth, dicens : Advena sum et peregrinus apud vos : date mihi jus sepulcri vobiscum, ut sepeliam mortuum meum,* 703, 1.

Mortis memoria frontibus fidelium in die cinerum inscribitur, XII, 566, 1 : *Et ecce sex viri veniebant de via portæ superioris, quæ respicit ad aquilonem; et uniuscujusque vas interitus in manu ejus : vir quoque unus in medio eorum vestitus erat lineis, et atramentarium scriptorii ad renes ejus : et ingressi sunt, et steterunt juxta altare æreum.* Quod ex morte aliorum commodum capere debeamus, X, 283, 1. In morte aliorum cur plorandum, 278, 1, 2 : *Fili, in mortuum produc lacrymas, et quasi dira passus, incipe plorare.*

Secundo. *Ad mortem per sanctam vitam nos parari oportet.* Ad mortem homo se parare debet, XII, 437, 2. Mors vitæ similis, *Job,* 424, 1. Mors bona et sancta vitam bonam et sanctam consequitur, II, 320, 2; V, 440, 2 : *In malitia sua expelletur impius; sperat autem justus in morte sua.*

Tertio. *Mors non timenda, sed contemnenda, imo exoptanda.* Eam Christiani timere non debent, X, 350, 1. Non est metuenda, X, 347, 2; XIX, 30), 2; 375, 1. Ejus contemptum parit amor Christi, XVIII, 678, 2. Ejus contemptus reddit hominem intrepidum ad heroica in bello facinora designanda, X, 348, 1. Ejus contemptus parit gloriam, XVI, 591, 2. Eam probatus quotidie expectat, sanctus desiderat, XIX, 14, 1, 2; 15, 1 : *Coarctor autem e duobus : desiderium habens dissolvi et esse cum Christo.* Eam optare nonnunquam licet, *Job,* 236, 2 : *Si flagellat, occidat semel, et non de pœnis innocentum rideat.* Sancti ad mortem anhelant, X, 350, 1. Unde Christianis sit optanda, XVI, 74, 1 : *Nunc dimittis servum tuum, Domine, secundum verbum tuum in pace. Quia viderunt oculi mei salutare tuum.* Mori quidam maluerunt quam peccare, quod multis exemplis et sanctorum et Gentilium docetur, I, 352, 2. Mors omni loco expectanda, IV, 296, 2.

Quarto. *Mors excipienda est hilariter et aliquando pro Christi fide subeunda.* Excipienda est hilariter, X, 348, 2; 349, 1. Morientium variorum pia et sancta verba, I, 417, 1. Mors pro Christo generose subeunda est, XV, 277, 1 : *Qui invenit animam suam, perdet illam; et qui perdiderit animam suam propter me, inveniet eam.* Mors in vita sita est, et vita in morte, quo sensu, 277, 2. Mors gloriosa est, pugnando pro fide, lege, et Deo occumbere, IV, 428, 2 : *Et ait Judas : Accingimini, et estote filii potentes, et estote parati in mane, ut pugnetis adversus nationes has quæ convenerunt adversus nos, disperdere nos et sancta nostra. Quoniam melius est nos mori in bello quam videre mala gentis nostræ et sanctorum : sicut autem fuerit voluntas in cælo, sic fiat;* 456, 1 : *Et ait Judas : Absit istam rem facere ut fugiamus ab eis : et si appropiavit tempus nostrum, moriamur in virtute propter fratres nostros, et non inferamus crimen gloriæ nostræ.* Mortem sibi quemque inferre posse censebant Stoici, sed falso, XVII, 320, 1.

Quinto. *Quantum mors Christi ut nos ipsi mortem non timeamus, sed optemus et excipiamus, doceat et excitet.* Mors Christi fuit voluntaria, et non coacta, XVI, 475, 1; 476, 1 : *Animam meam pono pro ovibus meis.... Nemo tollit eam a me; sed ego pono eam a meipso.* Cur mortis suæ mentionem Christus apud Apostolos fecerit, XVI, 236, 1 : *Primum autem oportet illum* (Filium hominis) *multa pati, et reprobari a generatione hac.* Mors Christi manifestavit qui in Israele probi, qui improbi essent, 79, 2 : *Ecce positus est hic in ruinam et in resurrectionem in Israel, et in signum cui contradicetur. Et tuam ipsius animam pertransibit gladius, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.* Judæi scandalizabantur, quia eum æternum fore vitalem putabant, XIX, 441, 2. Mors et infernus ante Christum idem quid erat, XVII, 96, 2. Mors Christi velut somnus fuit, et quare, XVI, 632, 1; 650, 2; *Psalm.* I, 20, 2 : *Ego dormivi, et soporatus sum, et exurrexi, quia Dominus suscepit me;* 269, 1 : *Verbum iniquum constituerunt adversum me, numquid qui dormit, non adjiciet ut resurgat?* Mors Christi fuit mundo velut nox, XVI, 458, 2 : *Me oportet operari opera ejus qui misit me, donec dies est; venit nox, quando nemo potest operari* (*Vide* Jesus Christus).

Mors Christi omnium sæculorum hominibus fuit proposita, XIX, 448, 2. Est necessaria ad Novi Testamenti confirmationem, 442, 1, 2 : *Ubi enim testamentum est, mors necesse est intercedat testatoris.* Morte sua Christus diabolum vicit, XVI, 511, 2 et seqq. : *Nunc judicium est mundi, nunc princeps hujus mundi ejicietur foras.* Christus dum ex morte et inferno resurgeret, de utroque triumphavit, XIII, 462, 2 : *De manu mortis liberabo eos, de morte redimam eos; ero mors tua, o mors; morsus tuus ero, inferne.* In mortem descendens, Christus eam occidit, XIV, 46, 1. Mortem quomodo devicerit, XVII, 97, 2. Christus suæ mortis nos memores esse jubet, XVIII, 454, 1. In Missa verbo et facto repræsentatur, XV, 557, 2; XVIII, 367, 2 : *Quotiescumque manducabitis panem hunc, et calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis donec veniat* (*Vide* Eucharistia). Ut mortem non horreamus, sua tristitia nos docuit Christus, XV, 568, 2. Mors Christianis jucunda per Christum facta est, XIX, 375, 1, 2. Mors Christi mortis nostræ remedium est, X, 176, 2.

10° *Variæ mortis adventus circumstantiæ.* Mo-

ritur homo sensim et quo ordine, III, 334, 2. Morituri subinde divinant, IV, 310, 1. Morti vicinos divinare censebant prisci philosophi, XIII, 247, 2. Moribundis sanctis Deus vel angeli sæpe multa revelant, *ibid.* In morte sapit quislibet insipiens, XIII, 383, 2. Morituris vinum datur, cur, VI, 485, 2. Morientibus dæmon forma horribili apparere solet, XXI, 204, 1. In morte an quilibet videant Christum crucifixum, boni ad exaltationem, mali ad confusionem, XIV, 510, 2. Mortis tempus tenebrosum est, VII, 375, 2 et seq. Morientes quomodo consolandi sint, X, 284, 2 et seq. Morientes animam Deo commendant, XX, 373, 1. Morientibus oculi claudi solent a charissimis, I, 380, 1.

II. Mors spiritualis sive mors animæ per peccatum. — Mors animæ in quo consistat, XX, 575, 2: *Qui non diligit, manet in morte.* Ea vera mors est appellanda, 576, 1. Dupliciter anima dicitur mori per peccatum, VIII, 292, 1. Mors animæ plerumque vitio linguæ incipit, V, 583, 2 : *Mors et vita in manu linguæ : qui diligunt eam, comedent fructus ejus.* Mors in animam intrat per fenestras, id est per sensus, XII, 84, 2 ; 75, 1 : *Ascendit mors per fenestras;* XIV, 279, 1. Mortem spiritualem a proximo avertat fidelis, XI, 227, 2 : *Erue eos qui ducuntur ad mortem : et qui trahuntur ad interitum, liberare non cesses* (*Vide* Peccatum).

III. Mors secunda sive æterna. — Mors prima et secunda quæ dicantur, XXI, 50, 2 : *Qui vicerit, non lædetur a morte secunda ;* 352, 1 ; 356, 1, 2 : *Cæteri mortuorum non vixerunt, donec consummentur mille anni. Hæc est resurrectio prima. Beatus, et sanctus, qui habet partem in resurrectione prima : in his secunda mors non habet potestatem.* Mors æterna vocatur opprobrium, XIII, 168, 1 : *Multi de his qui dormiunt in terræ pulvere, evigilabunt : alii in vitam æternam, et alii in opprobrium, ut videant semper.* Mors viva in gehenna, VIII, 376, 1 : *Et erunt post hæc decidentes sine honore, et in contumelia inter mortuos in perpetuum* Mors gehennalis atrocior est quam corporalis, XV, 273, 1 . *Nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere : sed potius timete eum, qui potest et animam et corpus perdere in gehennam.* Mors infernalis pessima, quia erit vitalis, XVI, 380, 1. Mors impiorum non finienda, *Psalm.* 1, 323, 2 : *Sicut oves in inferno positi sunt, mors depascet eos* (*Vide* Infernus).

IV. Mors mystice sumpta, seu mors peccato. — Mors mystica justorum qualis, *Job*, 87, 2. Mors mystica peccato, quæ a Deo descendat, IX, 346, 1. Mors peccato quid sit, XVIII, 106, 1 : *Qui enim mortui sumus peccato, quomodo adhuc vivemus in illo?* 110, 2 et seqq. : *Scientes quod Christus resurgens ex mortuis, jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur. Quod enim mortuus est peccato, mortuus est semel ; quod autem vivit, vivit Deo. Ita et vos existimate vos mortuos quidem esse peccato, viventes autem Deo in Christo Jesu Domino nostro.* Mortuus mystice describitur, XIX, 102, 1, 2 : *Mortui enim estis, et vita vestra abscondita est cum Christo in Deo.* Mori mundo et peccato diversimode possumus, XVIII, 580, 1 : *Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, et ego mundo.* Solus mortuus mundo et voluptatibus Deum videre potest, XVI, 313, 1.

MOROSUS. Morosi præveniendo curandi, XVII, 373, 2.

MORSUS. Morsus detractoris, et morsus serpentis quomodo similes sint, VII, 346, 1. Morsus aspidis qualis sit, *ibid.* Ille detractoris, serpentis morsu pejor, *ibid.*, 2 (*Vide* Detractio, Detractor).

MORTALIS, MORTALITAS. Mortales omnes sumus, X, 487, 2 (*Vide* Mors). Mortalitas et passibilitas in beatis conscindenda, non deponenda, *Psalm.* I, 172, 2 (*Vide* Beati. Sancti).

MORTARIOLA. Mortariola quid, III, 593. 1.

MORTICINA. Morticina quæ dicantur proprie, XII, 135, 2 ; 534, 2. Morticinum comedere Judæis vetitum erat, 838, 1.

MORTIFICATIO. 1° *Quid sit mortificatio, ejus excellentia.* Mortificatio est quasi viva mors, IV, 562, 1, 2. Est gladius sanctus, *ibid.* Mortificatio e diametro voluptati opponitur, V, 198, 2. Ejus elogium, XV, 96, 1 : *Ipse autem Joannes habebat vestimentum de pilis camelorum, et zonam pelliceam circa lumbos suos.* Ipsa potior est oratione, VI, 275, 1. Mortificatio continuum est martyrium, XIII, 443, 1, 2 : *Job*, 376, 1 : *Caligavit ab indignatione oculus meus, et membra mea quasi in nihilum redacta sunt.* Velut victima est, eaque quotidie immolanda, et vino orationis condienda, V, 253, 2 : *Sapientia.... immolavit victimas suas, miscuit vinum, et proposuit mensam suam.* Per hanc corpus fit hostia vivens, XVIII, 200, 2 : *Obsecro itaque vos, fratres, per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum.* Mortificatus vir potest vocari spiritus contignati, V, 555, 2. Mortificatio et tribulationes sunt Christi opes et deliciæ, VIII, 91, 1 : *Veni in hortum meum, soror mea sponsa, messui myrrham meam cum aromatibus meis.* Mortificatio Jesu est passio similis passioni Jesu Christi, XVIII, 441, 1 : *Semper mortificationem Jesu in corpore nostro circumferentes, ut et vita Jesu manifestetur in corporibus nostris.* Mortificatio religiosorum quorumdam et sanctorum, III, 411, 2. Ejus officium et partes, XVIII, 209, 2.

2° *Mortificationis symbola.* Ejus symbolum erat altare holocaustorum, XIII, 500, 2. Mortificationi vacantium mens est altare holocaustorum, XII, 803, 2. Mortificatio passionum est velut bona uxor animæ, X, 243, 2 : *Ubi non est sepes, diripietur possessio : et ubi non est mulier, ingemiscit egens* Mortificatio per myrrham designatur, ejus vires et

effectus, IX, 645, 1, 2 : *Quasi myrrha electa, dedi suavitatem odoris ;* XV, 82, 1 : *Et apertis thesauris suis, obtulerunt ei munera aurum, thus, et myrrham.* Mortificatio carnis est lebes mystice, XIV, 545, 2 : *Et erunt lebetes in domo Domini quasi phialæ.* Ejus symbolum est cingulum, XX, 258, 2 : *Propter quod succincti lumbos mentis vestræ, sobrii perfecte sperate in eam, quæ offertur vobis, gratiam, in revelationem Jesu Christi.* Est velut calceus christiani militis, XVIII, 680, 1 : *Induti loricam justitiæ, et calceati pedes in præparatione Evangelii pacis.* Per citharas seniorum repræsentatur, XXI, 129, 1. Mortificantes vitia, passiones et membra, pingunt tropologice Christum crucifixum, XIV, 514, 2.

3° *Mortificationis necessitas.* Mortificatio sectanda, et mundus ac caro relinquenda ad Christum transeuntibus, XV, 82, 2 : *Et responso accepto in somnis ne redirent ad Herodem, per aliam viam reversi sunt in regionem suam.* Mortificandi sunt assidue carnis appetitus et prava desideria, IX, 377, 2 : *Non credas inimico tuo in æternum : sicut enim æramentum æruginat nequitia illius ;* XV, 375, 1, 2 et seqq. : *Tunc Jesus dixit discipulis suis : Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me ;* XVIII, 133, 1, 2 : *Ergo debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus. Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini : si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis ;* XIX, 103, 2 : *Mortificate ergo membra vestra, quæ sunt super terram.* Mortificationis gladio truncandæ sunt cupiditates, XI, 301, 1 : *Maledictus qui facit opus Dei fraudulenter, et maledictus qui prohibet gladium suum a sanguine.* Mortificatio præmittenda ad orationem accedenti, XIII, 506, 2 : *Inter vestibulum et altare plorabunt sacerdotes ministri Domini et dicent : Parce, Domine, parce populo tuo.* Orationem debet comitari, IX, 645, 1, 2. Mortificationis gladius adhibendus est, dum orationi, prædicationi, aliisque piis operibus insistitur, IV, 239, 1 : *Ædificantium in muro, et portantium onera, et imponentium, una manu sua faciebat opus, et altera tenebat gladium. Ædificantium enim unusquisque gladio erat accinctus renes.* Præmittenda est sacræ Synaxi, XVI, 525, 1 ; 527, 1 : *Dicit ei* (Jesu) *Petrus : Domine, tu mihi lavas pedes? Respondit ei Jesus : Quod ego facio, tu nescis modo, scies autem postea. Dicit ei Petrus : Non lavabis mihi pedes in æternum. Respondit ei Jesus : Si non lavero te, non habebis partem mecum. Dicit ei Simon Petrus : Domine, non tantum pedes meos, sed et manus et caput. Dicit ei Jesus : Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus.* Mortificatio affectuum communicanti necessaria est et Eucharistiæ effectus, VI, 478, 1 : *Quando sederis ut comedas cum principe, diligenter attende quæ apposita sunt ante faciem tuam : et statue cultrum in gutture tuo, si tamen habes in potestate animam tuam.* Mortificationi jugiter incumbendum, XXI, 139, 1, 2. Mortificatio sensim et continuo est facienda, XIX, 104, 1. Animose excipienda est, XV, 277, 1.

4° *Mortificationis effectus et fructus.* Mortificatio ultro assumpta, animæ prodest, VI, 334, 2. Viam sternit ad gratiam impetrandam, 522, 2. Frigus animæ et gelu corporis dissolvit, X, 411, 2 : *Medicina omnium in festinatione nebulæ : et ros obviam ab ardore vehementi humilem efficiet eum.* Mortificatio facit sanctum et sapientem, IX, 628, 2. Mortificatio remedium est cupiditatis, XVI, 194, 2. Castitatem tuetur, IX, 638, 2. Est cithara et mater ac nutrix virginitatis, XXI, 272, 1. Mortificatio appetituum et sensuum ... cordis munditiem, XX, 95, 1. Quietem affert, *Job*, 90, 1. Est mater pacis, VI, 387, 1, 2. Mortificatio cupiditatum liberum reddit a plagis, XXI, 165, 2 et seqq. : *Et vidi alterum angelum ascendentem ab ortu solis habentem signum Dei vivi, et clamavit voce magna quatuor angelis, quibus datum est nocere terræ et mari, dicens : Nolite nocere terræ et mari, neque arboribus, quoadusque signemus servos Dei nostri in frontibus eorum.* Mortificatio omnia difficillima perrumpit, V, 84, 1, 2. Mortificatio plus docet in sacris Litteris quam lectio, I, 14, 2. Mortificatio est via arcta ad cœlum ducens, XV, 209, 2 et seq. : *Intrate per angustam portam : quia lata porta, et spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, et multi sunt qui intrant per eam ;* XVI, 509, 1 : *Qui amat animam suam, perdet eam ; et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam.*

MORTUUS. 1° *Mortuorum status. Mortuus est,* omnium epitaphium, I, 126, 2 Omnes qui ante nos fuerunt, mortui sunt, V, 326, 2. Mortui silent, XII, 67, 2 ; 701, 1. Non curant res mundi, *Job*, 333, 1. Mortui a sæculi curis liberati, 90, 1. Mortui vivunt quoad animam post mortem, XX, 330, 2. Mortui carni vivunt Deo, *ibid. Mortui nihil sciunt,* quo sensu verum sit, VII, 312, 2. Mortui quo sensu non laudant Deum, IX, 493, 1 : XII, 433, 2. Mortuos cur consulerent divini, XI, 223, 1. Mortui cur Deum laudare negentur, *Psalm.* II, 85, 1. Mortuorum an Deus curam gerat, *Psalm.* II, 83, 1. Mortuis quomodo Christus prædicarit, XX, 349, 1 et seqq. Mortui in Domino qui sint, XXI, 281, 1. Mortui Israel qui dicantur, XII, 438, 2

2° *Quæ sint officia erga mortuos adimplenda.* Mortuis varia a vivis debentur, IX, 254, 2 : *Gratia dati in conspectu omnis viventis, et mortuo non prohibeas gratiam.* Mortuis quæ justa funebria debeantur, X, 278, 1 et seq. : *Fili, in mortuum produc lacrymas, et quasi dira passus incipe plorare.* Quare eorum mors ploranda, *ibid.* Eorum corpora sudario et linteo involvenda, terræque mandanda sunt, 279, 1 : *Et secundum judicium contege corpus illius, et non despicias sepulturam illius.* Honesta sepultura pro ritu patriæ eis procu-